

Forslag til

# **Handlings- og økonomiplan 2024 - 2027**

Budsjett 2024



**BJERKREIM**  
K O M M U N E

## Innholdsfortegnelse

1.	Innledning.....	3
2.	Økonomiske forutsetninger.....	4
2.1.	Driftsbudsjett og ramme til fordeling.....	5
2.2.	Sentrale inntektsposter.....	5
2.3.	Utgifter.....	8
2.4.	Finansforvaltning.....	9
2.5.	Nøkkeltall og risiko.....	10
2.6.	Selvkost.....	14
2.7.	Utbytte.....	15
2.8.	Netto ramme.....	15
3.	Statsbudsjettet 2024.....	16
4.	Bjerkreim som lokalsamfunn.....	17
4.1	Innspill fra kommuneplanen.....	17
4.2.	Folketallsutvikling.....	17
4.3.	Beredskap.....	18
4.4.	Folkehelse.....	18
4.5.	Friskliv.....	19
4.6.	Arbeidskraft og arbeidsplass.....	20
4.7.	Nærings- og sentrumsutvikling.....	20
4.8.	Klima og miljø.....	21
4.9.	Reiseliv og turisme.....	22
4.10.	Frivillige lag og organisasjoner.....	22
5.	Intern organisasjon og politisk område.....	23
5.1.	Organisasjonskultur.....	23
5.2.	Målbilde for organisasjonen.....	24
5.3.	Stabsområde Organisasjon.....	25
5.4.	Økonomiavdelingen.....	25
5.5.	Kompetanse og kompetanseutvikling.....	26
5.6.	Likestilling.....	26
5.7.	Kvalitetsarbeid og Internkontroll.....	26
5.8.	Kirken.....	27
5.9.	Politisk område.....	27
5.10.	Kommunale planer.....	28
6.	Tjenester.....	30
6.1.	Oppvekst og kultur.....	30
6.2.	Levekår.....	34
6.3.	Landbruk, miljø og teknikk (LMT).....	42
7.	Nye/endrede tiltak drift.....	45
8.	Investeringer.....	46
9.	Kommunale gebyr, betalingssetser og brukerbetaling.....	47
10.	Lovpålagte økonomioversikter.....	48

# 1. Innledning

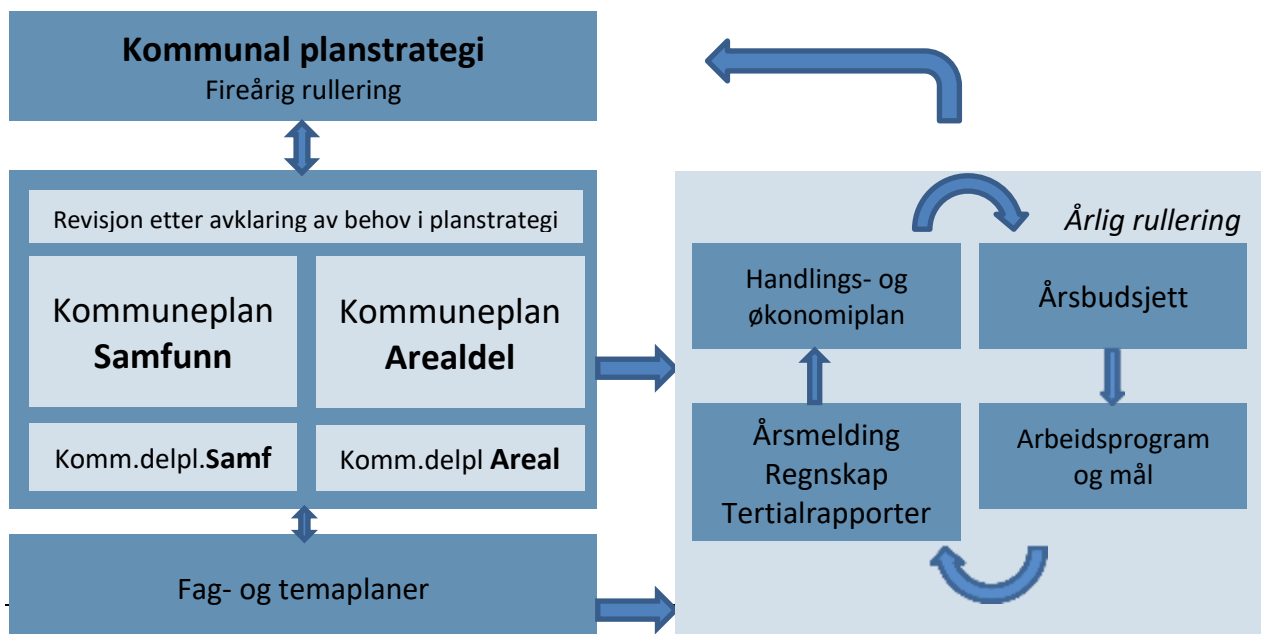
Budsjettet blir framlagt og skal vedtas av kommunestyret innen årsskifte før budsjettåret. Budsjettet skal være realistisk og vise utfordringer, mål og strategier framover. Det skal være i balanse og det skal være forsvarlig drift.

Hovedsatsing for kommunen er ferdigstillelse og drift av Bjerkreim helsesenter. Dette har vært en entydig satsing fra kommunen gjennom mange år. Alle involverte følger byggeprosessen nå. Denne satsningen tar helt klart store deler av mulighetsrommet vi får med vindkraftinntektene. Låneoptak som følger bygging, fører til at kommende renter og avdrag må dekkes inn. Dette må dekkes av driftsbudsjettet. Rente og avdrag øker betydelig.

Vi må utvikle organisasjonen Levekår for fremtiden. Vi har ikke funnet rom for behov som tidligere er vist i politisk sak (035/23) om organisering og prioriteringer.

I tråd med statlige føringer og lokale ønsker skal flere innbyggere få hjelp hjemme framover. Det er også noe av føringene ved dimensjoneringen av det nye helsesenteret. Vi må da også budsjettere med økte hjemmetjenester. I prioriteringene i budsjettet dekker vi inn behov for ressurskrevende tjenester til enkeltbrukere. Dette er en brukergruppe vi har hatt få av tidligere, men som er økende nå og ventes å øke framover.

I Statsbudsjettet er det foreslått å øke produksjonsavgift på vindkraft og at dette tilfaller vertskommunene. Dette øker vår vindkraftinntekt med ca. 3,2 mill pr år. Energikommisjonen har kommet med NOU 2023:3, «Mer av alt – raskere» Her sies det bl.a. at «*Kommisjonen legger stor vekt på det er tidskritisk å øke utbyggingstakten for å komme så nær klimamålene i 2030 som mulig.*» og at «*...erfaring viser at jo tydeligere de positive, lokale virkninger av en utbygging er, desto lavere blir konfliktgraden og raskere går prosessen.*» Det er da merkelig at Statsbudsjettet foreslår at grunnrenteskatt for vindkraft på land skal fordeles til alle kommuner basert på folketall. Her har KS stipulert at Oslo vil få 86 mill årlig i vindkraftinntekter, - uten å ha en eneste vindmølle.



## 2. Økonomiske forutsetninger

I dette kapitlet følger et sammendrag av kommunedirektørens forslag til budsjett for 2024 og planperioden 2024-2027.

Kommunalområdenes rammer for 2024 bygger på opprinnelig budsjett for 2023. Den kommunale driften går i balanse første år i planperioden, men for påfølgende år svekkes det økonomiske handlingsrommet, og det legges opp til tæring på fondsreserven for å saldere budsjettet.

Regnskapsårene 2020-2022 har gitt Bjerkreim kommune er økonomisk pusterom hvor det er avsatt betydelige beløp til fondsreservene. I perioden har kommunens disposisjonsfond økt fra ca. 30,8 mill ved utgangen av 2020 til ca. 90,4 mill ved utgangen av 2022. Fremover kan det forventes betydelige kutt i offentlige utgifter, som også forventes å ramme kommunene. Samtidig kommer Bjerkreim kommune godt ut for budsjettåret 2024 med tanke på vekst i overføringer. Den nominelle veksten i overføringene målt ved endring fra RNB 2023, gir Bjerkreim en nominell vekst på 4,9%. Dette er i det øvre sjiktet av kommunene i Rogaland. Realveksten for 2024 er betydelig lavere, men fortsatt positiv og estimeres til 0,6% ut fra regjeringens beregninger.

Kommunedirektørens budsjettforslag for 2024 foreslås vedtatt med et positivt netto driftsresultat på 9,390 mill. Kommunedirektøren trekker fram flere årsaker til dette; økt produksjonsavgift, økt integreringstilskudd samt lavere låneopptak knyttet til investeringsbudsjettet enn forventet grunnet investeringstilskudd fra Husbanken. Samtidig er det viktig å påpeke utfordringer som kommunen står overfor i 2024; økte utgifter knyttet til avgifter og lisenser i forbindelse med anskaffelse av ny programvare og overgang til skybaserte løsninger, økt press på tjenesteområdene og betydelig økning i rente og avdragsutgifter knyttet til låneopptak. Det legges opp til et positivt netto driftsresultat i 2024, men videre i planperioden forventes det å tære betydelig på fondsreserven dersom ikke den kommunale tjenesteproduksjonen rasjonaliseres for å oppnå balanse mellom inntekter og utgifter.

På utgiftssiden er det tatt hensyn til vedtak og føringer fra lokale og sentrale myndigheter, lovmessige forpliktelser og forventninger fra brukerne og befolkningen.

Inntektssiden er budsjettert etter beste estimat ut fra utviklingen i KS sin prognosemodell, skatteinngang, forventet rentebane, tilskuddsordninger, avdrag på investeringer, avgift knyttet til produksjon av vindkraft mv.

Kommunedirektøren sitt budsjettforslag innebærer ingen større strukturelle endringer i den kommunale tjenesteproduksjonen for 2024.

## 2.1. Driftsbudsjett og ramme til fordeling

## 2.2. Sentrale inntekstposter

Tall i TNOK	2024	2025	2026	2027
Rammetilskudd inkl. utjevning	114 800	116 400	116 500	116 500
Inntekts- og formuesskatt	102 200	102 200	102 200	102 200
Eiendomsskatt	32 800	32 800	32 800	32 800
<b>Sum</b>	<b>249 800</b>	<b>251 400</b>	<b>251 500</b>	<b>251 500</b>

### 2.2.1. Rammetilskudd

Skatt og rammetilskudd er beregnet ut fra KS sin prognosemodell og finansdepartementet sitt anslag. Hoveddelen av kommunens rammetilskudd består et innbyggertilskudd som er likt for hele landet, kr. 29 832 pr innbygger for 2024, og et utjevningstilskudd for å utjevne forskjeller i kostnadsnivå. For 2024 er rammetilskuddet eks. inntektsutjevning beregnet til MNOK 92,2.

For 2024 har Bjerkreim en behovsindeks på 1,0853 som betyr at det er 8,5 % dyrere å drifte Bjerkreim kommune enn landsgjennomsnittet. På bakgrunn av dette tilføres kommunen inntekter gjennom utgiftsutjevning basert på behovsindeksen og for Bjerkreim utgjør dette ca. MNOK 15,8.

Utgiftsutjevning er en ordning hvor kommunene får kompensasjon for ufrivillige kostnadsforskjeller gjennom en behovsindeks. Denne indeksen fortelle hvor dyr en kommune er å drifte i forhold til landsgjennomsnittet. Utjevningen skjer ved kostnadsnøkkel som sørger for at en andel av rammetilskuddet blir omfordelt fra kommuner som er rimeligere å drive enn landsgjennomsnittet, til kommuner som er dyrere å drive.

### 2.2.2. Skatt

Kommunenes rammetilskudd er et fastsatt beløp, mens skatteinntektene er et anslag som endres i løpet av året. Skatteinntektene budsjetteres på bakgrunn av finansdepartementet sitt anslag i statsbudsjettet og reguleres ved behov i tertialrapportene. Skatteinntektene for Bjerkreim kommune anslås til ca. 102 mill i 2024, eks. inntektsutjevning. Forrige år ble skatteinngangen høyere enn estimatet som lå til grunn ved utarbeidelsen av budsjettet, men det anbefales at skatteinntektene budsjetteres i tråd med beste estimat fra finansdepartementet. Skatteanslaget for 2024 er videreført i økonomiplanperioden.

Inntektsutjevning skjer gjennom hele året og sammen med utbetaling av rammetilskudd. For 2024 er ikke dette ferdig utregnet før i februar 2025. Dette er en omfordeling av skatteinntekter og modellen viser dette billedlig.

Det er utfordring for oss at vi er så avhengig av de store områdene der vi ikke har påvirkning selv.

### 2.2.3. Eiendomsskatt

Innenfor eiendomsskatt er det ingen endringer for 2024. Det vil fortsatt være mulig å ha en differensiert promillesats på utskrivning av eiendomsskatt da denne er fastsatt ved lov. Skattesatsen på boliger og

fritidsboliger er fastsatt til 2,5 promille, øvrig fast eiendom beskattes 7 promille. For Bjerkreim kommune utgjør dette ca. 5,8 mill i eiendomsskatt på boliger og fritidsboliger, samt 27 mill i eiendomsskatt på annen eiendom. Det er fortsatt mulighet til å benytte seg av formuesverdiregningen fra Skattedirektoratet for å kunne bruke dette som eiendomsskattegrunnlaget for utskrivning av eiendomsskatt. Alle skattegrunnlag på hus og fritidsboliger skal fortsatt ha et minimum fratrekk på 30 % av grunnlaget, mens de uten formuesgrunnlag skal takseres ved besiktigelse. Kommunene har flere utskrivingsalternativer ifølge lovverket.

#### **2.2.4. Vindkraft**

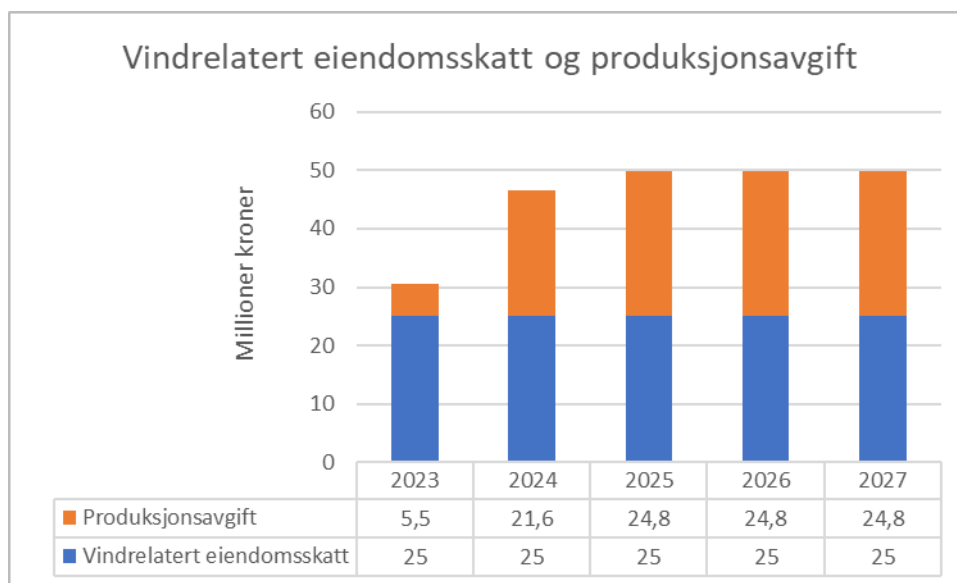
Vindkraft har betydning for energiproduksjon i Norge og for Europa, spesielt i tider med ufred. Produksjonen via vind er liten i forhold til produksjon av energi med vannkraft, men det er et godt supplement som på sikt kan erstatte annen produksjon av kraft.

Produksjon av vindkraft og etablering av vindkraftanlegg har skapt, og vil skape, diskusjoner både lokalt og nasjonalt når det kommer til hvilket omfang dette skal ha. Avhengigheten av strøm som energikilde stabiliseres ikke, men ser heller ut til å være økende.

Bjerkreim kommune er vertskommune for landbaserte vindkraftanlegg som produserer energi slik at kommunen er den tredje største produksjonskommunen målt i kWh på slike anlegg. Kommunen innehar med det 6,8 % av all vindkraftproduksjon i et normalår (2020).

På vindkraftanlegg kan det skrives ut eiendomsskatt med den sats kommunen har vedtatt. Per i dag beskattes vindkraft med 7 promille, noe som gir Bjerkreim kommune ca. 25 millioner i eiendomsskatt fra vindrelaterte anlegg.

I revidert statsbudsjett fra mai 2021 ble det fra Stortinget sin side vedtatt at vindkraftkommuner skulle få ta del i en produksjonsavgift som ble pålagt eierne av vindkraftverk å betale inn til staten. Stortinget påla regjeringen til å komme med en modell i statsbudsjett 2022 for hvordan denne skulle behandles. Ordningen skulle tre i kraft i 2023, men virkningstidspunkt ble endret til 1. juli 2022, med utbetaling 2023.



For 2023 var produksjonsavgiften på 2 øre/kWh, mens for 2024 foreslås det en økning på 0,3 øre. Det betyr at for 2024 er produksjonsavgiften på 2,3 øre/kWh med utbetaling i 2025. For Bjerkreim kommune er det estimert årlig normalproduksjon på 1.137 GWh. For 2023 var det budsjettert MNOK 5 i produksjonsavgift og ved endelig beregning fikk Bjerkreim kommune utbetalt MNOK 5,475. For 2024 budsjetteres det med en inntekt knyttet til produksjonsavgift på MNOK 21,6. Utbetalingen skjer via NVE og er basert på produksjon i 2023. Videre i planperioden budsjetteres det med MNOK 24,8 i produksjonsavgift, hvor økningen på MNOK 3,2 skyldes økningen på 0,3 øre/kWh.

Statsbudsjettet foreslår at grunnrente på vindkraft skal i stor grad gå tilbake til kommunene, ikke bare vertskommunene. Dette har det vært høringsinnspill på tidligere og modellen er ikke ferdig vedtatt. KS har beregnet at Oslo, som ikke er vindkraftkommune, vil få inntekter fra grunnrenteskatt på vindkraft på MNOK 86 pr år.

## 2.2.5. Statlige satsingsområder – ekstra inntekter

Tiltak	Millioner kroner	Bjerkeim kommune i TNOK
Statlige og private skoler, endring i elevtall	-115 010	-65
Redusert pensjons-påslag for private barnehager	-55 100	-31
Gratis deltids plass SFO 2. trinn, helårseff. av endring i 2023	827 965	466
Diverse korrigeringer ny opplæringslov	45 288	26
Øket veiledende satser for sosialhjelp, helårseff. av endring i 2023	283 593	160
Gratis barnehage 3. barn i barnehagen, helårseff. av endring i 2023	23 011	13
Reduksjon i maksimal foreldrebetaling i barnehagen i 2024 og helårseff. av endring i 2023	1 559 773	878
Endringer i kontantstøtten, konsekvenser for barnehage	114 765	65
Pasienttilpasset basistilskudd, helårseff. av endring i 2023	239 693	135
Ekstraordinære inntekter fra konsesjonskraft, reversert trekk i rammetilskudd	535 000	60
Vaksinasjon mot Covid-19, engangs-bevilgning i 2023	-68 000	-28
Diverse korreksjoner	36 886	21
<b>Sum</b>	<b>3 427 864</b>	<b>1 699</b>

Kolonnen med millioner kroner er på makronivå, men hva kommunen får i antall tusen kroner er brutt ned på mikronivå ut fra en kostnadsnøkkel. Beløpet som er gitt til kommunen er lagt ut på de enkelte ansvarsområder som satsingsområdet tilhører. Her kan det bli endringer ut fra intern organisering.

## 2.3. Utgifter

### 2.3.1. Lønns- og prisutvikling

Lønnsoppgjør som er ferdigforhandlet er med helårsvirkning lagt inn i de økonomiske rammene internt. Lønnsveksten for 2024 er anslått til å bli 4,9 %, mens prisvekst anslås til 3,4 %. Den kommunale deflatoren vil i statsbudsjettet være på 4,3 %. Endelige verdier vil vi få i RNB som legges frem i mai 2025.

Når det gjelder prisutvikling har det vært en uvanlig prisvekst de siste årene som hovedsakelig skyldes makroøkonomiske forhold. Utvikling iblant annet strømpriser og byggekostnader er to faktorer som er av stor betydning for den kommunale prisveksten. Strømprisen fordi vekstratene opp og ned kan bli særdeles store, og byggekostnadene fordi de utgjør en stor andel av kommunesektorens kostnader, noe som gjør at byggekostnader har svært stor vekt i kommunal deflator.

### 2.3.2. Pensjon

Bjerkeim kommune har sine pensjonsordninger hos KLP og SPK. Statens Pensjonskasse (SPK) har undervisningspersonell som kunder mens øvrige ansatte er knyttet til Kommunal Landspensjonskasse (KLP). Kommunene er underlagt spesielle regler og forskrifter når det gjelder pensjon og regnskaps- og budsjettføringer av disse. Regnskapsmessig viser en til kommunens regnskap for hvert år.

I budsjettsammenheng baserer kommunedirektøren sine anslag på pensjonsområdet på beregninger vi får stipulert av pensjonsleverandørene for kommende år. Det er stor usikkerhet knyttet til



pensjonsområdet, og det budsjetteres dermed etter beste estimat basert på kunnskap som foreligger på nåværende tidspunkt.

For KLP legges det til grunn en premiesats på 17 % av samlet pensjonskostnad i % av pensjonsgrunnlaget, mens for SPK legges det til grunn en premiesats på x % som arbeidsgivers andel.

Kommunen har fått signaler om at reguleringspremien for 2024 blir lavere enn hva den var for 2023. I 2023 var det budsjettert med en reguleringspremie på ca. 9 mill, mens endelig premie endte på 9,4 mill etter bruk av premiefond på 2 mill. For perioden er det budsjettert med at det skal benyttes 2 millioner av premiefondet hvert enkelt år i planperioden.

Bjerkreim kommune inntektsfører premieavviket og benytter det dermed som en salderingspost i budsjettet. Regnskapsmessig er premieavviket en inntekt/kostnad det enkelte året, men innebærer ingen reell inntekt/kostnad med likviditetspåvirkning. Positivt premieavvik er dermed regnskapsmessig gunstig det enkelte år, men har en negativ påvirkning over de neste 7 årene som følge av at kommunen årlig må kostnadsføre 1/7 av det amortiserte premieavviket. Et positivt premieavvik skal dermed i regnskapet «betales tilbake» over en periode på 7 år.

### **2.3.3. Tilskudd private barnehager**

Utgning av tilskudd til private barnehager for 2024 baseres på kommunens regnskap for 2022. Dette er siste godkjente regnskap som omgjøres til 2024-verdier ved bruk av statsbudsjettets deflatorer for 2023 og 2024.

Etter forskriftene skal kommunen kjøpe plasser/gi tilskudd til private barnehager tilsvarende hva kommunen selv har av utgift/kostnad per barn i kommunale barnehager. Det er budsjettert med 13 millioner i tilskudd hvert enkelt år i planperioden. Budsjettert tilskudd er basert på gode anslag på hvor mange barn som utløser tilskudd på telletidspunkt 15.12 og er med revisjonens godkjenning.

Utbetalinger gjennom året skjer etter to telletidspunkt i den private barnehagen. Telletidspunkt er 15.12 før tilskuddsåret, mens det andre telletidspunktet er satt til oppstartstidspunkt av nytt barnehageår, 15.08. Endringer i utbetalinger kan skje ved nytt barnehageår avhengig av antall barn i privat barnehage og alderssammensetningen av barna.

## **2.4. Finansforvaltning**

Bjerkreim kommune sitt finansreglement sier bl.a. hvor mye av kommunens lån som skal ha flytende og fast rente. Samt hvilken avdragstid som kan benyttes. Reglementet forteller også hvilke plasseringer kommunen kan gjøre. Det sier ikke hvilke plasseringer vi skal ha. Det er valgt en forvaltning med lav risiko, dette for å minimere risikoen for tap, men samtidig medfører dette at vi ikke kan forvente høy avkastning av våre plasseringer.

Forvaltningen ivaretas slik at lån har forskjellig forfall i kalenderåret og ikke har forfall i ferier eller i perioder man vet at renten er høy og høyere enn normalrenten. I de senere årene er det tatt opp i sertifikater som har løpetid på 3 måneder. Etter denne perioden rulleres lånet og vi får ny rente. Det har også blitt tatt opp lån med faste avdragstørrelser basert på avdragstiden. Dette er innfor det gjeldende reglementet.

Kommunen låner tradisjonelt hos Husbanken for videre utlån, og i andre banker på vanlige bankvilkår. Vi har fordelt innlån på ordinære lån og sertifikatlån. Sertifikatlån har oftere rulling, men er billigere enn tradisjonelle lån. Sertifikatlån lånes i flytende rente, men det kan inngås rentesikringsavtaler som gir en fast rente, men da med både tak og gulv.

Selv om kommunen har lav gjeld per dags dato, vil kommunen opparbeide seg økt gjeld i form av lån, hovedsakelig knyttet til låneopptak i forbindelse med bygging av Bjerkreim helsesenter. Kommunen eksponerer seg med dette for risiko når det gjelder rentesvingninger. Nå er det budsjettert med budsjettrenter som er anbefalt. Renter og avdrag skal betjenes og kostnaden med avdrag og renter blir finansiert som en del av driften. Slik planen er kommer kommunens gjeld til å øke betydelig i denne økonomiplanperioden. Tabellen i dette dokumentet viser at gjeldsgraden i to år blir liggende på over 100 %. Med investeringstilskudd fra Husbanken vil gjeldsgraden komme ned på ca. 85 % i 2027 og estimeres til å ligge på måltall for gjeldsgrad i 2028.

#### 2.4.1. Fondsutvikling

Tall i TNOK	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Ubundne fond (disposisjonsfondfond) IB	63 141	90 391	77 534	50 524	47 834	45 824
Netto bruk av ubunde fond	27 250	-12 857	-27 010	-2 690	-2 010	-9 160
Omklassifisering	0	0	0	0	0	0
Ubundne fond (disposisjonsfond)UB	90 391	77 534	50 524	47 834	45 824	36 664
<b>Ubundne fond i % av driftsinntekter</b>	<b>29,6 %</b>	<b>26,8 %</b>	<b>15,0 %</b>	<b>14,2 %</b>	<b>14,0 %</b>	<b>11,4 %</b>

Det legges opp til at vi bruker av disposisjonsfondet i planperioden. Dette for å opprettholde nåværende drift samt prioriterte tiltak for perioden. Fondet vil ved utgangen av 2027 fortsatt være høyere enn vedtatt måltall for disposisjonsfond på 7% av driftsinntektene. Det er utover perioden ikke plan for hvordan fondet skal bygges opp igjen. Det anbefales at endringer i drift må gjøres slik at driftsutgiftene blir lavere enn driftsinntektene, samtidig som det legges opp til et netto driftsresultat på 2 % eller høyere. Kommunens buffer for uforutsette utgifter reduseres og Bjerkreim kommune sitt økonomiske handlingsrom innsnevres betydelig i planperioden.

#### 2.5. Nøkkeltall og risiko

Etter § 14-2 i kommuneloven skal kommunestyret vedta finansielle måltall for utviklingen av kommunens økonomi. Alle måltall som er foreslått er målt opp mot kommunens driftsinntekter (DI) og måltallet er i prosent av DI. Måltallene er satt opp slik:

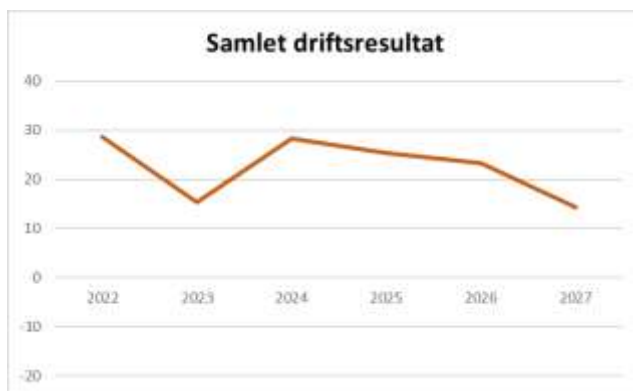
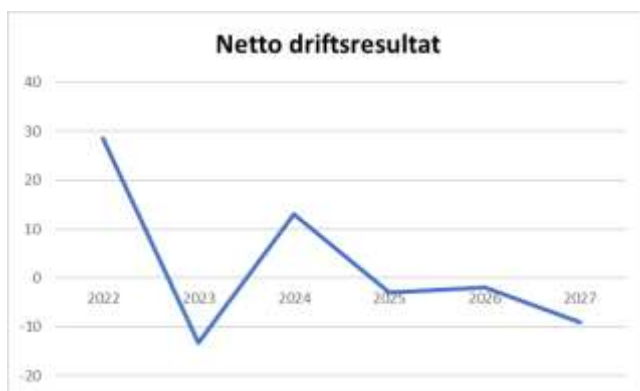
Område	Måltall
Netto driftsresultat i % av DI	2% eller høyere
Ubundne fond (disposisjonsfond) i % av DI	7% eller høyere
Gjeldsgrad i % av DI	75% eller lavere
Egenfinansiering i % av investering i varige driftsmidler	20% eller høyere

Økonomiske måltall som styringsmål kan være vanskelig å oppfylle da det gir begrensninger for mange tiltak, ønsker og ideer. Ved å følge måltall forventes det en sunn kommuneøkonomi som er bærekraftig for over tid. I kommende planperiode vil man oppnå måltall ubundne fond, øvrige av de vedtatte måltallene vil bli krevende å oppnå.

Samtidig som en setter måltall vil kommunen tre av de fire neste årene gå med merforbruk - altså et negativt netto driftsresultat. Videreføres driften på dette nivået vil man ha negative driftsresultater utover planperioden og dermed øker den økonomiske risikoen. Til tross for investeringstilskudd fra Husbanken må det tæres på fondsreservene for å saldere budsjettet i perioden 2025-2027.

Tabellen over viser utviklingen på netto driftsresultat i % målt opp mot samlet driftsinntekter (DI). I tabellen er foreslåtte og vedtatte tiltak medregnet. Tiltakene fører til økte finansutgifter grunnet låneopptak med tilhørende avdrag- og rentebetaling. I planperioden legges det opp til et merforbruk som dekkes inn av oppsparte midler (disposisjonsfond). Dette betyr at dagens driftsnivå, inkludert lånebelastning, ikke er bærekraftig over tid.

Tall i TNOK	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Driftsinntekter (DI)	305 657	289 100	337 600	335 700	328 200	320 800
Driftsutgifter	287 071	307 038	318 010	323 640	319 910	321 060
<b>Brutto driftsutgifter</b>	<b>18 586</b>	<b>-17 938</b>	<b>19 590</b>	<b>12 060</b>	<b>8 290</b>	<b>-260</b>
Netto finansutgifter	-2 475	-7 504	-19 600	-30 650	-26 200	-24 800
Motpost avskrivninger	12 450	12 185	12 600	15 500	15 500	15 500
<b>Netto driftsresultat</b>	<b>28 561</b>	<b>-13 257</b>	<b>12 590</b>	<b>-3 090</b>	<b>-2 410</b>	<b>-9 560</b>
<b>Netto drifteresultat i % av DI</b>	<b>9,3 %</b>	<b>-4,6 %</b>	<b>3,7 %</b>	<b>-0,9 %</b>	<b>-0,7 %</b>	<b>-3,0 %</b>



Tall i TNOK	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Gjeld IB	100 672	112 577	160 490	334 892	346 794	331 604
Årets avdrag	8 751	10 600	17 700	24 000	21 700	21 700
Nytt lån	20 656	58 513	192 102	35 902	6 510	2 490
Gjeld UB	112 577	160 490	334 892	346 794	331 604	312 394
<b>Gjeldsgrad av DI</b>	<b>36,8 %</b>	<b>55,5 %</b>	<b>99,2 %</b>	<b>103,3 %</b>	<b>101,04 %</b>	<b>97,4 %</b>
DI	305 657	289 100	337 600	335 700	328 200	320 800

Gjeldsgraden er netto gjeld målt opp mot driftsinntektene. Anbefalt og vedtatt måltall er 75 % eller lavere. Historisk har Bjerkreim kommune hatt lav netto lånegjeld, men nå er gjeldsgraden betydelig økende, noe som hovedsakelig skyldes låneopptak i forbindelse med bygging av Bjerkreim helsesenter. I 2025 er gjeldsgraden over 100%. Husbanken har forskuttert 40% av investeringstilskuddet på 99 mill til helsesenteret, den resterende andelen utbetales ved ferdigstilling. Forskutteringen har ført til at vi med stor sannsynlighet kan finansiere fremdriften for 2023 uten budsjettert låneopptak.

For at kommunen skal oppfylle sitt eget måltall for netto lånegjeld for 2024 må netto gjeld ikke overstige ca. 250 millioner. Når kommunen har høy gjeld har den også høye avdrag, men kommunen eksponerer seg også for endringer i rente. Når kommunen har høy gjeld, bør det legges opp til en rentebuffer i planperioden. I planperioden kommer kommunen til å ha en gjeldsgrad som er høyere enn vedtatt måltall, mens i 2028 bør gjeldsgraden ligge på ca 75%, som er måltallet.

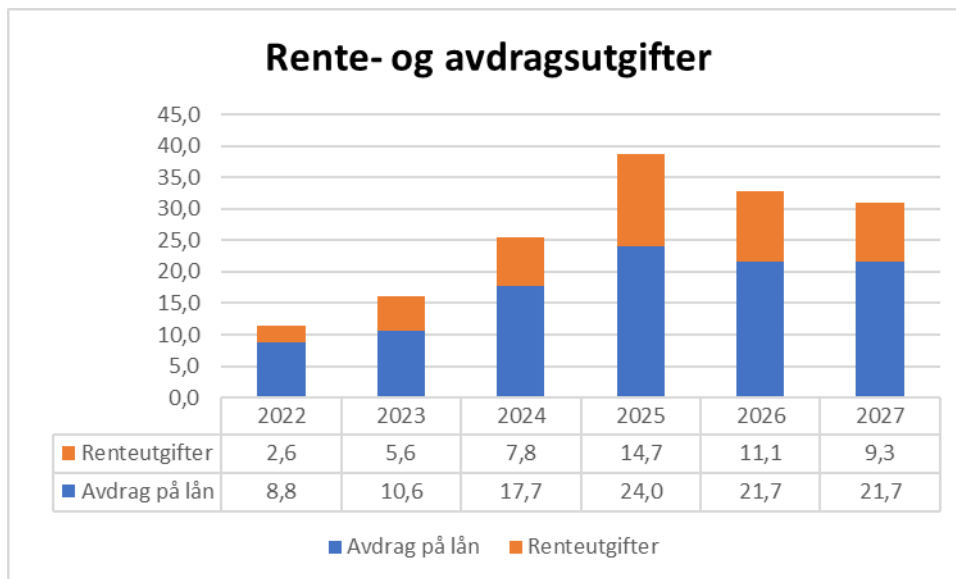
Tall i TNOK	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Investering i varige driftsmidler	32 042	70 773	359 000	70 000	8 260	3 235
Egenfinansiering	10 006	14 448	102 348	24 548	2 200	1 195
<b>Egenfinansieringsgrad</b>	<b>31,2 %</b>	<b>20,4 %</b>	<b>28,5 %</b>	<b>35,1 %</b>	<b>26,6 %</b>	<b>36,9 %</b>

En kommune bør som alle andre ha egenkapital som en del av finansieringen ved investering i varige driftsmidler. Måltall som er satt er at egenkapitalen skal være 20 % eller høyere. Ved at kommunen bruker egenkapital ved investeringer gir det lavere rente- og avdragsbelastning på driften. Samtidig reduseres renteeksponeringen ved endringer i renten. I tabellen over er egenfinansiering satt sammen av momskompensasjon, mottatte avdrag på utlån, overføring fra drift (bruk av disposisjonfond) og bruk av ubundne investeringsfond. Egenfinansieringsgraden ligger over måltallet på 20% i hele planperioden.

Kommunen klarer ikke å budsjettere med, eller avsette midler, for å kunne oppnå den tredelingen kommunen selv har satt seg i forhold til fordeling av midler fra vindkraft. Hovedsakelig går merinntekten til opprettholdelse av driften.

	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Renteutgifter	2574	5 637	7 800	14 700	11 100	9 300
Avdrag på lån	8 751	10 600	17 700	24 000	21 700	21 700
Brutto finansutgifter	11325	16 237	25500	38 700	32800	31000
Netto finansutgifter	2 475	7 504	14 800	27 850	21 800	19 600
<b>Brutto finansutgifter av DI i %</b>	<b>3,70 %</b>	<b>5,60 %</b>	<b>7,60 %</b>	<b>11,50 %</b>	<b>10,0 %</b>	<b>9,60 %</b>
<b>Netto finansutgifter av DI i %</b>	<b>0,80 %</b>	<b>2,60 %</b>	<b>4,40 %</b>	<b>8,30 %</b>	<b>6,6 %</b>	<b>6,20 %</b>

Overstående tabell viser brutto og netto finansutgifter målt opp mot driftsinntektene til Bjerkeim kommune for de neste fire årene. Oversikten viser hvor mange prosent av driftsinntektene som går med til å betjene kommunens økonomiske forpliktelser før midler kan brukes til drift. Siste linje i tabellen viser at kommunens forpliktelser øker frem mot 2025, for så å synke i 2026-2027. Utgiftstoppen i 2025 skyldes 2025 er opplåning og økte renter. Det forventes at rentenivået for kommunens lån stabiliseres på 4,4% mot slutten av planperioden.



## 2.6. Selvkost

Selvkostkalkyle		Vann	Avløp
A	Direkte driftskostnader	1 820 000	3 165 000
B	Henførbare indirekte kostnader	0	0
C	Kalkulatoriske rentekostnader	440 000	680 000
D	Kalkulatoriske avskrivninger	435 000	1 420 000
E	Andre inntekter og kostnader	0	0
<b>F</b>	<b>Gebyrgrunnlag (A+B+C+D+E)</b>	<b>2 695 000</b>	<b>5 265 000</b>
<b>G</b>	<b>Gebyrinntekter</b>	<b>2 400 000</b>	<b>5 520 000</b>
<b>H</b>	<b>Årets finansielle resultat (G-F)</b>	<b>-295 000</b>	<b>255 000</b>
I	Avsetning til selvkostfond og dekning av fremført underskudd	873 574	-1 891 637
J	Bruk av selvkostfond og fremføring av underskudd	0	0
<b>K</b>	<b>Kontrollsum (subsidiert) (H+I+J)</b>	<b>578 574</b>	<b>-1 636 637</b>
L	Finansiell dekningsgrad	89,1	104,8

Selvkost defineres som «den merkostnad kommunen påføres ved å produsere en bestemt vare eller tjeneste». Selvkostområdene vann og avløp går etter beregningen med underskudd dersom nåværende gebyrsats videreføres for 2024. Innenfor området vann er det mulig å tære på selvkostfondet, mens innenfor avløp subsidieres tjenesten per i dag. Dersom selvkostfondene brukes opp går et underskudd direkte på samlet bunnlinje for kommunen. Et fremført underskudd er ikke mulig før kommunestyret har gjort et vedtak på dette. Underskudd skal inndeckes innen i løpet av en periode på fem år. Innenfor området avløp er det behov for gebyrøkning, da det er et stort underskudd på selvkostfondet som skal inndeckes. Det som bl.a. er med på å øke grunnlaget for gebyrer er den kalkulatoriske renten på alternativ plassering av midler/beløp brukt på området gjennom tiden. For 2024 anslås renten som brukes i beregningen til 4,3%.

Det er legges opp til finansiell dekningsgrad på over 100 % på området avløp og alt over 100 er med på å betale tilbake tidligere års underskudd. Det samlede underskuddet på området er 1,87 millioner.

Fremført underskudd kan dekkes inn hvis det gjøres etter forskriften for området.

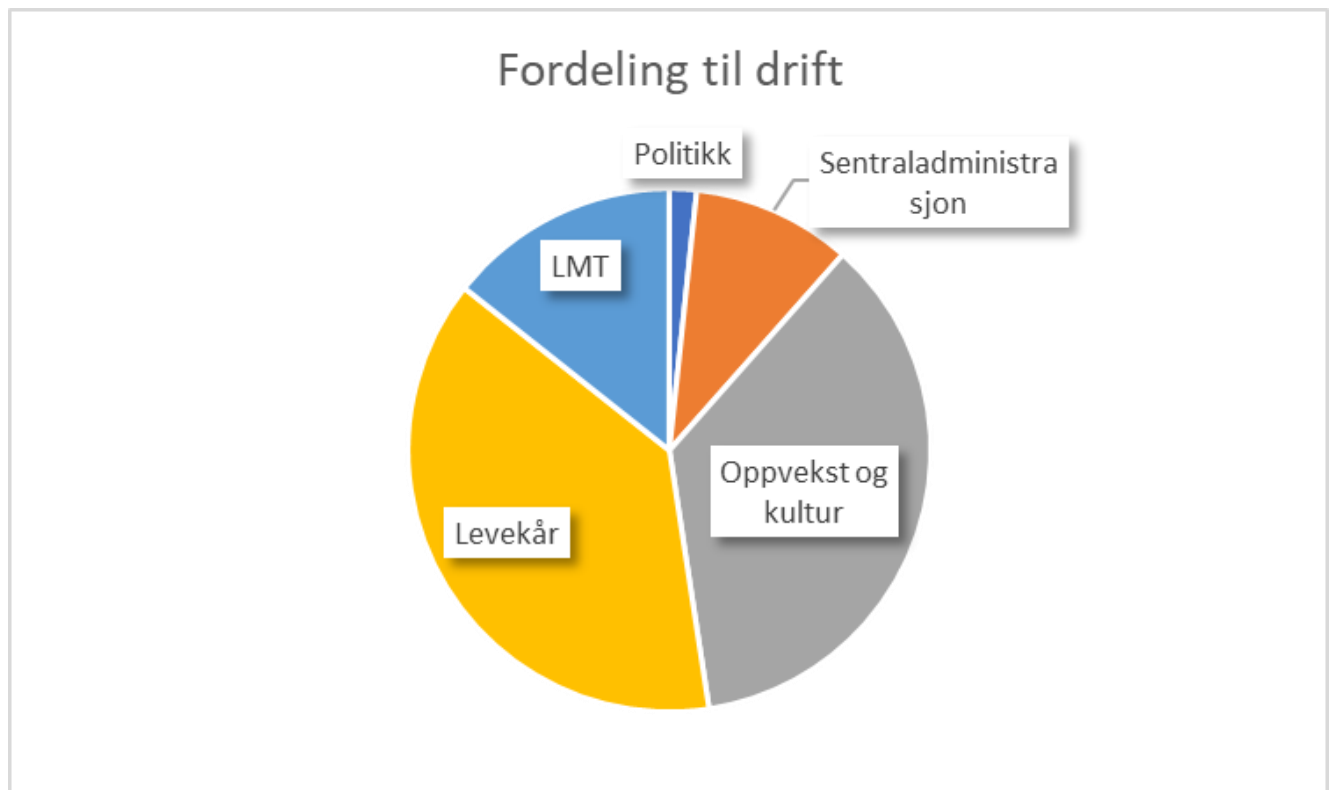
## 2.7. Utbytte

Utbytte	2023	2024	2025	2026	2027
Dalane Energi	3 105 000	3 277 500	3 450 000	3 622 500	3 795 000
Lyse	3 225 600	3 814 400	3 993 600	4 172 800	4 377 600
Svåheia	450 000	450 000	450 000	450 000	450 000
<b>Sum utbytte</b>	<b>6 780 600</b>	<b>7 541 900</b>	<b>7 893 600</b>	<b>8 245 300</b>	<b>8 622 600</b>

Tabellen over viser budsjetterte inntekter i form av utbytte fra de selskapene vi er medeiere i og som gir utbytte. Usikkerheten her er hvordan selskapenes resultat blir i årene fremover og hvilken utbyttepolitikk eierne setter. Summene i tabellen er enten basert på informasjon fra selskapene eller tidligere utbetalinger fra selskap.

## 2.8. Netto ramme

	Regnskap 2022	Budsjett 2023	Økonomiplan/budsjettår			
			2024	2025	2026	2027
Politikk	2 894	3 166	4 070	3 490	3 490	3 490
Sentraladministrasjon	18 919	23 103	24 096	24 246	24 096	24 246
Oppvekst og kultur	81 212	83 981	87 942	87 892	87 992	87 992
Levekår	72 922	84 955	92 920	95 970	95 220	95 220
LMT	31 223	32 904	35 019	34 919	34 919	34 919
Poster på ansvar 123			23 163	23 323	20 393	21 393
<b>Sum</b>			<b>267 210</b>	<b>269 840</b>	<b>266 110</b>	<b>267 260</b>



### 3. Statsbudsjettet 2024

Regjeringen la 6. oktober frem forslag til statsbudsjett for 2024 hvor det legges opp til en realvekst i frie inntekter (skatt og rammetilskudd) på 0,6%. Oppgavekorrigert vekst for Rogaland ligger på 5,1 %, mens landsgjennomsnittet er på 4,7%. For Bjerkreim kommune er det estimert en oppgavekorrigert vekst på 4,9%, altså høyere enn landsgjennomsnittet, men lavere enn snittet for kommunene i Rogaland.

Kostnadsveksten for kommunesektoren, deflatoren, for 2024 beregnes til 4,3%. Lønnsvekst anslås til 4,9% for 2024, mens prisvekst anslås til 3,4%.

For Bjerkreim kommune er anslaget på frie inntekter på til sammen ca. 218 millioner kroner. De frie inntektene fordeles slik:

- |   |                        |
|---|------------------------|
| • innbyggertilskudd før omfordeling:                          | 85,3 millioner kroner  |
| • utgiftsutjevning:   | 15,8 millioner kroner  |
| • korreksjonsordning for elever i statlige og private skoler: | 1,4 millioner kroner   |
| • tilskudd til særskilt fordeling:                            | 2,5 millioner kroner   |
| • INGAR (inntektsgarantiordningen):                           | - 0,2 millioner kroner |
| • distriktstilskudd Sør-Norge:                                | 3,3 millioner kroner   |
| • anslag skatteinntekter inkl. inntektsutjevning:             | 109,9 millioner kroner |

For beregning av innbyggertilskudd for 2024 er det lagt til grunn 2.861 innbyggere. Med en sats pr. innbygger for 2024 på 29 832 kroner beregnes innbyggertilskuddet til 85,3 millioner kroner.

Distriktstilskudd Sør-Norge gis til kommuner i Sør-Norge med særskilte distriktsutfordringer. Distriktsindeks måler graden av distriktsutfordringer i en kommune og består av ulike indikatorer som måler forskjeller i geografi, demografi, arbeidsmarked og levekår. For å kvalifisere for distriktstilskudd Sør-Norge må kommunen ha hatt gjennomsnittlig skatteinntekt de siste tre årene som er lavere enn 120 prosent av landsgjennomsnittet, ha under 3 200 innbyggere eller en distriktsindeks på 46 eller lavere, og ikke motta distriktstilskudd Nord-Norge. Bjerkreim har en distriktsindeks over 46 og dette gir laveste sats per kommune.



## 4. Bjerkreim som lokalsamfunn

### 4.1 Innspill fra kommuneplanen

Gjeldende kommuneplan er godkjent i 2015. Handlingsplanen for denne var for perioden 2014-2018. Det er vedtatt planstrategi i 2020 som sier at vi skal lage ny kommuneplan med både areal- og samfunnsdel. Administrasjonen vil ta initiativ til kommuneplanens samfunnsdel i starten av 2024. Dette vil vi gjøre med involvering av de folkevalgte for å få en forankret plan for valgperioden.

Mål fra gjeldende kommuneplan vil være gjeldende inntil ny plan er godkjent. Noen av målene er;

- Være en god kommune å bo og arbeide i.
- Barn og unge skal ha gode oppvekstvilkår, med gode muligheter for lek og læring.
- Ha en god og effektiv helse- og omsorgstjeneste, der brukernes behov i de ulike livsfasene settes i sentrum.
- Være en framtidsrettet samfunnsutvikler som er tilgjengelig og lydhør overfor innbyggere og næringsliv.
- Gjennom planlegging og forvaltning legge til rette for at kommunen, befolkning og næringsliv kan ta miljøvennlige valg.

### 4.2. Folketallsutvikling

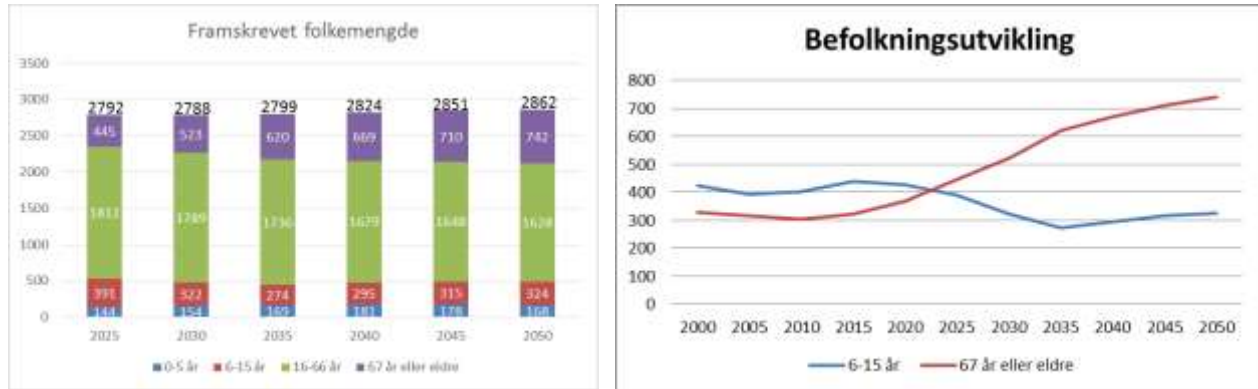
Vi har hatt et svakt fødselsoverskudd siste årene. I 2022 hadde vi likevel stor folkevekst. Dette er grunnet bosetting av flyktninger. Samlet viser den utenfor tabellen, men at folketallet 1. januar 2023 var 2848.

	Eigersund			Sokndal			Lund			Bjerkreim		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
<b>Befolkning 1. januar</b>	14811	14787	14860	3280	3257	3281	3202	3174	3178	2787	2791	2789
<b>Levedefødte</b>	138	153	154	38	28	32	36	41	29	29	20	25
<b>Døde</b>	132	111	132	31	24	48	21	26	30	17	19	22
<b>Fødselsoverskudd</b>	6	42	22	7	4	-16	15	15	-1	12	1	3
<b>Innflyttinger</b>	458	513	616	91	136	146	120	118	162	101	123	193
<b>Utflyttinger</b>	487	486	483	121	115	85	161	135	132	109	126	136
<b>Nettoinnflytting</b>	-29	27	133	-30	21	61	-41	-17	30	-8	-3	57
<b>Folketilvekst</b>	-24	73	151	-23	24	43	-28	4	28	4	-2	59

SSB sin framskrivning viser framover svak nedgang i 2030, før folketallet svakt øker framover. Det er derimot sterk uro over at befolkningssammensetningen blir veldig skjev. Det er sterk nedgang i barn i grunnskolealder og i aldersgruppen for yrkesaktive. Det er derimot sterk vekst i gruppen over 67 år. Dette vil gi kommunen utfordring framover som vi må starte arbeidet med nå. Kommunen må vurdere tiltak for å aktivt kunne håndtere den framtidige befolkningssammensetningen.

SSB har ikke gjort ny framskrivning siden sist framlagte budsjett. Modellen viser at grunnskolebarn blir redusert med over 100 neste 10 år. Samtidig øker de over 67 år med nesten 200.

Framskrivningen viser tydelig behov for endret ressursinnsats framover.



### 4.3. Beredskap

Kommunen har kontinuerlig beredskap innenfor ulike situasjoner med tilhørende ulik innsats.

Vedlikeholdsgruppen – Vaktordning for å kunne ivareta situasjoner som oppstår innen deres ansvarsområder.

Akutt-team – Sykepleiere og fagarbeidere på sykehjemmet som har videreutdanning og rykker ut dersom det er situasjoner i kommunen som er meldt via 113. De deltar på syke-/skadested fram til ambulansetjenesten tar over.

Psykososialt kriseteam – Ulike fagpersoner i kommunen som er i beredskap dersom det skulle være behov for hjelp for enkeltpersoner eller familier/grupper etter at de har gjennomlevd kritiske hendelser.

Kriseledelse – Etableres dersom det er større hendelser som krever at flere instanser i og utenfor kommunen organiseres og samordnes.

Vi har ikke budsjettet med midler til beredskap. Det blir fortløpende ført i regnskap etter behov.

### 4.4. Folkehelse

Folkehelsearbeid er samfunnets innsats for å påvirke faktorer som direkte eller indirekte fremmer befolkningens helse og trivsel, forebygger psykisk og somatisk sykdom, skade eller lidelse, eller som beskytter mot helsetrusler, samt arbeid for en jevnere fordeling av faktorer som direkte eller indirekte påvirker helsen.

Bjerkreim kommune er med i partnerskap for folkehelse sammen med Rogaland fylkeskommune. Fylkeskommunen tildeler kommunen et årlig tilskudd, og kommunen går inn med en tilsvarende egenandel. Folkehelsearbeidet i Bjerkreim kommune samordnes i en tverrfaglig folkehelsegruppe som ledes av folkehelsekoordinator. Her deltar representanter fra avdelingene oppvekst og kultur, levekår og LMT, samt kommuneoverlegen. Hovedoppgaven til folkehelsegruppen er å ha løpende oversikt over

folkehelsen i Bjerkreim og iverksette nødvendige tiltak for å møte kommunens folkehelseutfordringer. Videre skal folkehelsegruppen utarbeide et samlet oversiktsdokument hvert fjerde år som skal ligge til grunn for det langsiktige folkehelsearbeidet. Neste oversiktsdokument skal utarbeides i 2024.

Basert på det løpende oversiktsarbeidet er det i hovedsak tre folkehelseutfordringer i Bjerkreim kommune: 1) muskel- og skjelettplager, 2) overvekt og fedme og 3) demografiutfordringer (eldrebølgen). Bjerkreims hovedsatsninger i perioden fremover er derfor økt fysisk aktivitet og sunnere matmiljø, med et spesielt søkelys på tidlig innsats blant barn og unge, hvor forebyggingspotensialet er størst.

For å løse kommunens folkehelseutfordringer kreves samarbeid med frivillige og private aktører. Frivillige lag og foreninger er en ressurs i folkehelsearbeidet ved at de skaper møteplasser, fritidsaktiviteter, samhold og tilhørighet i lokalsamfunnet. Kommunen skal legge til rette for, og støtte opp om, frivillig aktivitet gjennom økonomiske støtteordninger og utlån av lokaler og utstyr. Private aktører som Bevegelsesklubben og Kraftverket treningssenter er også sentrale samarbeidspartnere i det lokale folkehelsearbeidet og frisklivsarbeidet.

#### **4.5. Friskliv**

Bjerkreim kommune har inngått avtale om å etablere en interkommunal Frisklivssentral i Dalane. I en prosjektperiode på ett år skal behovene og ressursene i de fire Dalane-kommunene kartlegges. Målet er at alle kommunene i Dalane etter prosjektperioden skal kunne tilby innbyggerne basistilbudet i hver sin lokale Frisklivssentral. Basistilbudet innebærer veiledning og kurs innen kosthold, fysisk aktivitet, søvn, snus og røyk. I Bjerkreim blir det naturlig å samarbeide med fysioterapeutene, Bevegelsesklubben og Kraftverket for å tilby gode forebyggende helsetjenester til befolkningen.

##### **4.5.1. Miljørettet helsevern**

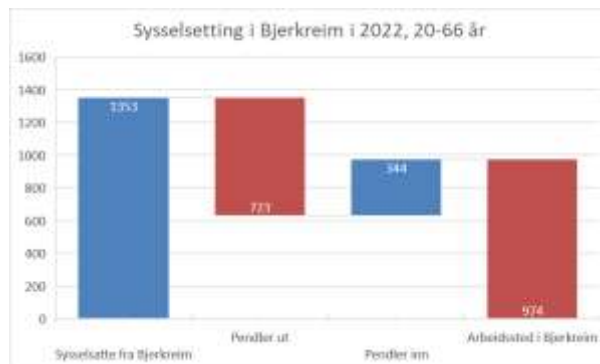
Miljørettet helsevern kan grovt deles i to deler; en kontroll/tilsynsdel og en forebygging/planleggingsdel. Dersom det oppstår en miljøhendelse eller mistanke om sykdom som skyldes helseskadelige miljøfaktorer, skal kommunen iverksette nødvendige tiltak. Dette enten ved selv å håndtere situasjonen eller ved å innhente bistand fra Folkehelseinstituttet eller andre kompetansemiljø.

I tillegg til å ha oversikt over helsetilstanden skal kommunen ha oversikt over faktorer i miljøet som kan ha negativ innvirkning på befolkningens helse. Disse skal legges til grunn for beredskapsplanlegging.

## 4.6. Arbeidskraft og arbeidsplass

SSB viser det at vi har 1353 sysselsatte i alderen 20-66 år som bor i Bjerkreim i 2022. Vi har derimot bare 974 arbeidsplasser. For å dekke behov har vi både ut- og innpendling av arbeidskraft til kommunen.

Oversikten viser at det er behov for flere arbeidsplasser i kommunen. For å kunne øke innbyggere i kommunen, må vi også se på hvordan vi kan øke antall arbeidsplasser. Innenfor både boliger, boliger og det kommunale tilbudet har vi kapasitet til flere innbyggere og sambygdinger.



## 4.7. Nærings- og sentrumsutvikling

### 4.7.1. Næringsutvikling

Kommunen er i seg selv ikke en næringsutvikler, men skal tilrettelegge for utvikling og kunne formidle virkemiddelapparat slik at private personer og bedrifter kan få hjelp og støtte til næringsutvikling. Vi gir tilbud gjennom TEAL og Skape for aktører som ønsker råd/hjelp med oppstart eller utvikling av bedrifter.

#### Birkemoen/Røyslandsdalen

Kommunen har næringstomter på Birkemoen/Røyslandsdalen. Område har vært regulert i mange år. Området er ikke planert og selges som råtomter. Det har vært noe salg av areal i siste periode. Dalane Energi har søkt konsesjon for å få ny kraftlinje og ny transformator til området. Dette vil øke tilgang på kraft i området, og ytterligere stabilisere strømmettet. De har omregulert området til ny trafo.

#### Hetlandsskogen/North Sea Energy Park

Kommunen er deleier med 17 % i selskapet. Det er regulert 2700 da for kraftintensiv næring, beskrevet som datasenter eller batteriproduksjon. Det er aktivt arbeid for å vise området med muligheter internasjonalt. Det er regionale og nasjonale offentlige aktører som er med på profilering av området.

Kommunen deltar med årlig bidrag til deltakelse i New Kaupang. Dette er selskap i regi av Rogaland fylkeskommune og som hjelper mange kommuner i Rogaland med sine tomter kraftintensiv næring.

### 4.7.2. Sentrumsutvikling

Kommunen har fått hjelp av prosjektet «Attraktive tettsteder» i regi av Rogaland fylkeskommune i arbeidet med planer for sentrum på Vikeså. Det er gjennomført parallelloppdrag med arkitekter for å se på muligheter. Kommunen vil videre med regulering av sentrum, samt området langs Skjævelandsånå fra Svelavatnet til fylkesveg 503. Nye bygg og infrastruktur på Vikeså må legges på flomsikker høyde.

Kommunen ønsker å selge Nesjane 4 til interessenter som vil og kan utvikle området videre.

Arbeidet med planer og regulering av ny E39 fra Bue i nord til Årrestad i sør pågår. Det er en forutsetning for eksisterende planer og utvikling i Vikeså sentrum at veien får kryssplassering på Vikeså. Det er ikke grunnlag for utviding av handelsaktivitet uten at det kommer flere besøkende/handlende til Vikeså. Dette gir også grunnlag for flere arbeidsplasser, mer lokal inntjening og mulig befolkningsvekst.

#### 4.8. Klima og miljø

Fra vedtak i kommunestyret for 2021 heter det; «Bjerkreim kommunen må jobbe for å redusere CO<sub>2</sub> utslipp og rapportere oversikt over dette.». Enkelte kommuner rapporterer CO<sub>2</sub>-regnskap og budsjetterer med dette sammen med vanlig budsjett. For å komme fram til beregnede tall, er det noen beregningsmodeller som er tilgjengelig fra Miljødepartementet. Planleggings-verktøyet «Framsikt» som vi har budsjettert med i 2024, bruker bl.a. dette. Det er vanskelig for kommunen for å beregne faktorer på andre måter.

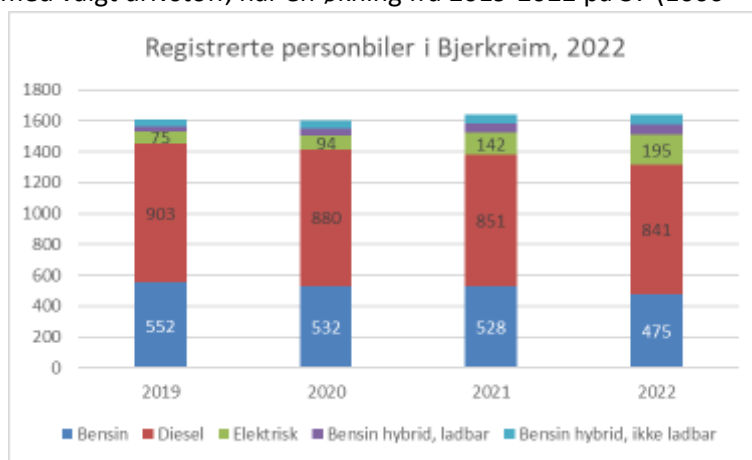
Landbruk er en stor aktør i kommunen, og for utslippet vil det vise igjen med stor del av vårt klimagass-utslipp. Landbruket står også for et stort opptak av klimagasser gjennom skog og annen arealbruk. Dette opptaket utgjør 68% av klimautslippene fra landbruket, så nettotallene fra landbruket er bedre enn når en ser på utslipp alene. Det er også utvikling for å redusere metanutslippene fra husdyr, både gjennom avl og føring med metanhemmere, som kan redusere utslippene med 30 %. Lokalt i Bjerkreim har bønder i økende grad tatt i bruk slangespredning og nedlegging av husdyr-gjødsel, optimalisering av grovførproduksjon, klimakalkulator og individuell ekstern klima-rådgivning på det enkelte gårdsbruk.

Kommunen samarbeider med et firma og landbruksnæringen om muligheten for å få til et stort biogass-anlegg i kommunen, der husdyrgjødsel er hovedingrediensen.

Arbeidet med en klimaplan for Dalane, med handlingsplan for hver kommune er i gang, men noe forsinket. I dette arbeidet vil administrasjonen forsøke å engasjere bredt for å få en god og realistisk klimaplan som kan bli vedtatt i 2024.

For biltrafikk er det god nedgang i utslipp med at el-bilandel i 2022 øker og det er nedgang i bensin og diesel. i kommunen. Registrerte kjøretøy med valgt drivstoff, har en økning fra 2019-2022 på 37 (1606->1643). Elektriske biler har økt med 120 i samme periode.

Ulike tiltak i kommunen er fragmenterte. Bjerkreim kommune har stilt areal hos private grunneiere til disposisjon for produksjon av vindkraft. Vi er et tilrettelagt ladepunkt for elektriske biler. Vi er i gang med bygging av nytt helsesenter med massivtre, bergvarme og



strømproduksjon fra solceller. Kommunale biler blir fornyet mot elektriske. Bjerkreim var pilotkommune for planting av klimaskog.

#### 4.9. Reiseliv og turisme

*Destinasjon Bjerkreim* – Kommunen har tatt initiativ til satsingen og utarbeidet nettbasert konsept der lokale bedrifter kan vise seg fram. Det er både kommersielle og ikke-kommersielle tilbud som vises på sidene. Det benyttes også aktiv satsing på sosiale medier for å vise fram Destinasjon Bjerkreim. Statistikk viser at sidene har godt besøk.

*Suleskarvegen* er et samarbeid kommunen vedtok å gå inn i 2021. Vi ble invitert med inn sammen med Gjesdal, Sirdal, Valle, Tokke og Bykle.

*Magma Geopark* er samarbeid der kommuner og fylkeskommuner i området er medeiere, sammen med flere private aktører. Det er ulike satsinger for å både markere de geologiske områdene, men også for å vise dette fram på ulike måter. Bjerkreim har valgt ut fire fyrstårn for å se spesielt på disse i denne sammenhengen; Stavtjørn, Ørdsalsvatnet, Bjerkreimselva og Gloppedalsura. Disse fire fyrstørnene eksponerer vi også gjennom Destinasjon Bjerkreim.

*Gloppedalsura* har vært et fellesprosjekt mellom Gjesdal og Bjerkreim kommuner sammen med Magma Geopark. Det er blant annet gjort hogst i området for å vise uren bedre fram, samt at det er laget/tilrettelagt en sikret klatrerute i uren (Via Ferrata).

*FN-parken* er et viktig markeringspunkt i landet. Første norske soldat som falt i FN-tjeneste var fra Bjerkreim. Det er årlig markering i FN-parken på FN-dagen. Parken godt besøkt med sin sentrale plassering langs E39.

#### 4.10. Frivillige lag og organisasjoner

Kommunen har et aktivt lag- og organisasjonsliv innen ulike interesse- og aktivitetsområder. Aktiviteten er stigende etter pandemien. Lag- og organisasjoner er viktig for både for psykisk og fysisk helse for våre innbyggere. Frivillige gjør et viktig arbeid for samlet inkludering, trivsel og tilhørighet i kommunen.

Kommunen kan nå også bidra med utlån av Skjeraberget folkehelsehus til lag og organisasjoner som har ønske om å bruke dette. Det er også utlån av friluftsutstyr fra lager i Skjeraberget. Dette utlånet er administrert av Dalane friluftsråd.

Lag og foreninger kan søke støtte fra Bjerkreim kommune.

Eierne av Måkaknuten og Stigafjellet vindparker har eget fond som årlig deler ut støtte til lag og foreninger etter søknad. Det er ansatte i Gjesdal og Bjerkreim kommuner som deltar i fordelingen av midler.

## 5. Intern organisasjon og politisk område

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan 2024-2027			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
<b>Sentraladministrasjonen</b>	<b>18 919</b>	<b>23 103</b>	<b>24 096</b>	<b>24 246</b>	<b>24 096</b>	<b>24 246</b>
Kommunedirektør	3 051	2 719	2 836	2 836	2 836	2 836
Økonomi	2 479	4 546	4 741	4 741	4 741	4 741
Bjerkreim sokn - drift og tilskudd	3 403	3 281	3 422	3 422	3 422	3 422
Tilsyn og kontroll	774	879	917	917	917	917
Personal- og utvikling	3 502	3 286	3 427	3 427	3 427	3 427
Digitalisering/IT	1867	2 748	2 866	2 866	2 866	2 866
Serviceavdeling/KomDok	3 843	5 644	5 887	6 037	5 887	6 037

### 5.1. Organisasjonskultur

#### Visjon

Vi har rom for mer

#### Verdier

Kommunen er selvstendig, sunn og trygg  
Vi viser omsorg, åpenhet og likeverd

#### Lojalitet og rolleforståelse

Ansatte har medvirkning, er profesjonelle og har lojalitet til organisasjonen

#### Motivasjon og trivsel

Vi er selvstendige, kompetente og ønsker utvikling  
Vi samarbeider, gir tilbakemelding, har ros og humor

#### Ledelse og lederatferd

Vi er positive, tydelige og har forventninger  
Vi er rollemodeller, viser tillit og gir ansvar

## 5.2. Målbilde for organisasjonen

Kvalitet og kompetanse	Tilpasset og bærekraftig økonomi	Effektivitet og utvikling	Systemrettet arbeid	God organisasjonskultur
Kompetanseutvikling etter overordnet kompetanseplan	Budsjettmessig styringsmål	Være endringsorientert og endringsvillig	Felles prosedyrer og rutiner	Fokus på lojalitet og rolleforståelse
Kontinuerlig vurdering av kompetansebehov	Jevnlig involvering og informasjon om budsjett- og økonomiutvikling	Ha system for å sikre effektivitet og kvalitet i ulike arbeidsprosesser	Effektiv målstyring	Bidra til godt omdømme
Utarbeide mål som bidrar til kvalitetsutvikling	Fokus på økonomi gjennom økt kompetanse og forståelse	Ta i bruk teknologi for effektivitet og utvikling	Felles internkontrollsystem	Fremme motivasjon og trivsel
Følge opp brukerundersøkelser		Prøve nye verktøy og metoder, innføre det som er bra	Introduksjonskurs for nye ansatte	Åpen og positiv kommunikasjon

### 5.2.1. Tiltak fra intern organisasjon for å dekke områder i målbildet

Vi har pekt ut nye fokusområder for 2024.

#### *Fokus på økonomi gjennom økt kompetanse og forståelse*

Våre ledere skal jobbe godt med faglig styring, utvikling og tjenester innen sine ansvarsområder. I tillegg skal de få god støtte og kompetansebygging på hvordan økonomi kan hjelpe og utvikle tilbudene. Dette vil både gi oversikt, kompetanse og forståelse. Økonomiavdelingen styrkes i 2024 og utadrettet virksomhet blir prioritert.

#### *Være endringsorientert og endringsvillig*

Det er viktig å være endringsorientert i et samfunn i stadig utvikling. Det krever at vi tilpasser oss nye situasjoner, utfordringer og muligheter. Ansatte må være åpen for å lære nye ting, prøve nye måter å gjøre ting på, og se etter forbedringer i det vi gjør til beste for tjenestene og kommunens innbyggere. Endringsvilje er avgjørende for å kunne gjennomføre en endring i praksis på en positiv måte.

#### *Ta i bruk teknologi for effektivitet og utvikling*

Vi skal ta i bruk ny teknologi og digitale løsninger for å kunne bidra til å forbedre og forenkle tjenestene til innbyggerne, frivillige lag og foreninger og næringsliv. Digitalisering øker effektivitet, kvalitet og kan bidra til mer helhetlige løsninger på tvers av tjenesteområder.

#### *Bidra til godt omdømme*

Godt omdømme er et viktig fordi det kan påvirke mange aspekter av kommunens virksomhet og samfunnsutvikling. Det vil bidra til å motivere og styrke kommunens ansatte, tiltrekke kvalifisert arbeidskraft, og kan bidra til økt kvalitet på tjenestene. Godt omdømme kan og bidra til økt tillit blant innbyggere som kan føre til tilflytting av innbyggere og etablering av næringsliv.

#### *Felles internkontrollsystem*



Bjerkreim kommune har søkelys på systematisk arbeid med interkontroll slik at informasjonsstrømmen er effektiv og oppdatert. Arbeidsprosesser skal være sikret for å unngå uønskede feil og mangler. Ansatte skal til enhver tid finne nødvendig informasjon for å kunne utføre sin jobb på en god og forsvarlig måte.

### 5.3. Stabsområde Organisasjon

Avdelingen består av 10 årsverk fordelt på tre avdelinger. Disse er; Komdok (kommunikasjon og dokumentasjon), HR/organisasjon og IT/Digitalisering. Stabsområdet Organisasjon ble opprettet i forbindelse med omorganiseringen mai 2022. Avdelingen ble komplett ved siste ansettelsen av Digitaliseringskonsulent september 2023.

Komdok er en stab/støtte-avdeling som betjener innbyggere med spørsmål, hjelp både fysiske og på nettet. Avdelingen har og politisk sekretariat, ansvar for valg, arkiv, juridisk bistand og kommunikasjon. Avdelingen har fokus på kommunikasjon ved å håndtere informasjon internt og eksternt på en klar, effektiv og målrettet måte som bidrar til økt positivt omdømme. I tillegg til å planlegge, utvikle og gjennomføre kommunikasjonsstrategi. Kommunikasjonsstrategien handler om hvordan vi gjennom å skrive, redigere og publisere tekster, bilder, video og lyd til ulike plattformer får frem kommunens budskap.

IT/Digitalisering har ansvar for å planlegge, utvikle, iverksette, drifte og vedlikeholde informasjonssystemer og teknologi sammen med avdelingene. Avdelingen skal bidra til å øke effektiviteten og kvaliteten på tjenestene gjennom digitalisering blant annet gjennom velfersteknologi samt forvalte IT-infrastruktur, nettverk, maskinvare, programvare og sikkerhet. Avdelingen har og ansvar for innkjøp av IT- utstyr til alle tjenestemrådene.

HR/organisasjon er en avdeling som bistår avdelinger med ansettelse, lønn, ferie, sykefraværsoppfølging, permisjoner, pensjon med mer. I tillegg har og avdelingen et overordnet ansvar for avdelingsovergrepene planer, rutiner og prosedyrer.

Felles for disse tre avdelingene i organisasjon er at de jobber stab/støtte ut mot innbyggere og tjenestemrådene.

### 5.4. Økonomiavdelingen

Økonomiavdelingen har ansvar for budsjettering, regnskap, innkjøp, fakturering og innfordring, eiendomsskatt, låneadministrasjon, analyser og økonomisk rapportering/oppfølging. I tillegg bistår avdelingen andre områder hvis dette er nødvendig.

Avdelingen har løpende kontakt med revisor og revisjonen for både avdelingens virke og andre forvaltningsoppgaver i organisasjonen. Avdelingens satsingsområde er å styrke internkontrollen for å forhindre at det forekommer brudd på forskrifter, lover og regler innen økonomi og/eller andre tap.

Avdelingen vil ta i bruk teknologi som fremmer effektivitet og utvikling i form av automatisering av arbeidsoppgaver. Ved inngang til nytt år har kommunens økonomiprogram blitt skybasert, noe som gjør oss mer mobile og fleksible. Samtidig har vi gått over til AutoPay, som er en mer effektiv remitteringsløsning enn hva vi har hatt tidligere. Det er også tidligere bevilget midler til anskaffelse av Framsikt som etter planen skal anskaffes tidlig 2024.

Fra 1.1.24 økes bemanningen i økonomiavdelingen med 1 årsverk. Dette for å avhjelpe internt i avdelingen, gjøre avdelingen mindre sårbar, samt støtte øvrige ledere i kommunen.

## 5.5. Kompetanse og kompetanseutvikling

Bjerkreim kommune har i flere år hatt lav andel ansatte som slutter fra et år til et annet. Det siste året har vi hatt flere ledige stillinger enn andre år. Dette skyldes blant annet naturlige avganger.

Kommunen har en overordnet kompetanseplan som gir retning innenfor kompetanseheving. De ulike avdelingene har i tillegg kompetanseplaner som viser nåværende og fremtidig behov for kompetanse.

Lokal lønnsplan har fokus på lønnstillegg ved utvidet kompetanse for mange yrkesgrupper.

Vi har midler slik at alle ansatte hvert tredje år skal få delta på et personalseminar. Vi har kommunale kriterier for å ivareta faglig innhold på disse.

## 5.6. Likestilling

Alle arbeidsgivere er gjennom likestillingsloven pålagt å arbeide aktivt, målrettet og planmessig for likestilling mellom kjønnene. Vi skal fremme likestilling og hindre diskriminering på bakgrunn av kjønn, graviditet, permisjon ved fødsel og adopsjon, omsorgsoppgaver, etnisitet, religion, livssyn, funksjonsnedsettelse, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk.

Kjønnsfordeling blant ledere i kommunen;

	Kvinner	Menn	Samlet
Kommunedirektøren sin ledergruppe	3	3	6
Tjenesteledere	9	3	12
	<b>12</b>	<b>6</b>	<b>18</b>

## 5.7. Kvalitetsarbeid og Internkontroll

Det er viktig at våre ansatte følger både rutiner og prosedyrer for at vi skal være sikre på at våre innbyggere og brukere får den hjelp og støtte som de trenger og skal ha. For å sikre dette har vi ulike system og metoder.

Kommunen benytter Compilo kvalitetssystem for planer, rutiner og prosedyrer. Planer og prosedyrer er synlige og blir revidert jevnlig i samarbeid med tillitsvalgte og hovedverneombud. Hver leder har ansvar for egne dokument og publiserer planene under sitt delområde.

Innen regnskap er rutiner og prosedyrer sikret med at fakturaer blir attestert og anvist, alltid av to ulike personer, før utbetaling. Andre steder er det mindre kontrollfunksjoner. Det er viktig med best mulig system bygget opp under trygge omgivelser slik at vi vet det fungerer dersom situasjonene blir mer presset.

#### **5.7.1. Internkontroll**

Kommunen har digitalt avvikssystem som følger organisasjonsstrukturen. Avvik blir sendt nærmeste leder for behandling. Vi følger opp system og statistikk på ledermøter og i AMU.

Barnehage, skole og omsorg har egne systemer for uønskede hendelser. Hendelser registreres Visma Flyt i barnehage og skole, CosDoc for omsorg.

Kontrollutvalget er politisk organ som skal se til at kommunestyret sine vedtak blir iverksatt, og at innbyggerne får tjenester innenfor den kvalitet som blir rett for hvert område. Kontrollutvalget bestiller forvaltningsrevisjoner fra Rogaland Revisjon for å følge opp enkeltområder i kommunen.

#### **5.7.2. Brukerundersøkelser**

Gjennom Kommuneforlaget sitt verktøy «Bedre kommune» har vi tilgang til mange ulike brukerundersøkelser som er laget for de ulike kommunale tjenestene. Vi har tidligere brukt disse for ulike tjenesteområder og måle innbyggere/brukere sine opplevelser med våre tjenester.

Kommunen gjennomførte medarbeiderundersøkelse i 2018 og i 2022.

### **5.8. Kirken**

Kommunen budsjetterer med drift av kirkekontoret med deres stillinger. I tillegg står vi for kirkebyggene og vedlikehold av disse.

Drift og vedlikehold av bygg og uteområder, skjer i nært samarbeid mellom kommunen og kirkekontoret.

### **5.9. Politisk område**

Budsjettmidler til området består av all godtgjørelse til folkevalgte. Dette inkluderer også ordfører sin godtgjørelse. Størrelsen på den faste godtgjørelsen til de folkevalgte er en prosentvis del basert på godtgjørelse til stortingspolitikere.

Det er budsjettert med dag 3 og 4 av KS folkevalgtprogram i 2024. Det er også budsjettert med vennskapskommunebesøk for en større gruppe til en vennskapskommune i 2024.

Det er budsjettert med bildeoverføring fra kommunestyremøter som et forsøksprosjekt for 2024.

## 5.10. Kommunale planer

Kommunen skal vedta ny planstrategi innen ett år etter at kommunestyret er konstituert. Planstrategien skal synliggjøre kommunens utviklingstrekk og utfordringer, og derav vise hvilke strategiske valg og planoppgaver kommunen bør starte opp med for å legge til rette for en ønsket utvikling.

Oversikten under er hentet fra kommunal planstrategi 2020-2024;

<b>Navn på plan</b>	<b>Vedtaksdato/ planperiode</b>	<b>Ansvar</b>	<b>Behovsvurdering av planrevidering</b>	<b>Kompetan se</b>	<b>Mål for vedtak av revidert plan</b>
Kommune- planens samfunnsdel	23.9.2015	Rådmannen		Intern	Skal delvis revideres
Handlingsdelen av kommune- planens samfunnsdel	23.9.2015/ 2014-2018	Rådmannen	Jamfør PBL § 11-1 fjerde ledd skal kommunepanen ha en handlingsdel som angir hvordan planen skal følges opp de fire påfølgende år eller mer, og revideres årlig. Kommunen må få dette inn i plansystemet.	Intern	Desember hvert år
Økonomiplan	10.12.2019/ 2020-2023	Økonomi		Intern	Desember hvert år
Kommune- planens arealdel	23.9.2015/ 2014-2026	LMT		Intern	Skal delvis revideres. Dette gjelder for arealformål fritidsbebyggels e, næringsområder og infrastruktur til veg
Helhetlig/ overordnet ROS-analyse	14.11.2018	Rådmannen	ROS-analysen belyser ikke hva som er utarbeidet/tilgjengelig av flomsonekart og aktsomhetskart for skred. Den gir dermed ikke noe grunnlag for utarbeiding av planer etter PBL, jf. sivilbeskyttelsesloven § 14. Det er ikke vurdert sannsynlighet for at eksisterende bebygde områder i aktsomhetssoner kan bli rammet av skred og eventuell konsekvens av det. ROS-analysen skal oppdateres i takt med revisjon av kommunedelplaner og ved endringer i risiko- og sårbarhetsbildet.	Intern/ ekstern	Våren 2020
Trafikk- sikkerhetsplan	27.5.2015/ 2015-2019	LMT	Revideres hver kommunestyreperiode	Intern	Våren 2020

<b>Navn på plan</b>	<b>Vedtaksdato/ planperiode</b>	<b>Ansvar</b>	<b>Behovsvurdering av planrevidering</b>	<b>Kompetan se</b>	<b>Mål for vedtak av revidert plan</b>
Finans- reglement		Økonomi	Krav til finansreglementet er endret i ny kommunelov og ny forskrift om garantier og finans- og gjeldsforvaltning fra 1. januar 2020.	Intern	2020
Regulerings- plan for nytt omsorgssenter		LMT	Det må vurderes å utarbeides reguleringsplan for tiltaket.	Intern/ ekstern	2020-2024
Kommunedel- plan for helse- og omsorg	2011-2023	Levekår	Integreres i kommunens samfunnsdel	Intern	2021
Rusmiddel- politisk plan	2020-2024	Levekår / ruskonsulen t	Revideres i planperioden	Intern	2020
Plan for kreft- omsorg og lindrende behandling	2020-2024	Levekår / Kreftsyke- pleier	Revideres i planperioden	Intern	2020
Plan for demens- omsorgen i Bjerkreim kommune	2018-2022	Levekår / demens- koordinator	Revideres i planperioden	Intern	2022
Boligosial plan	2016-2020	Serciveavd./ Levekår	Revideres i planperioden	Intern	2020
Helse- og sosialmessig beredskaps- plan	2018-2020	Levekår	Skal integreres i overordnet beredskapsplan	Intern	2020
Plan for velferds- teknologi og velferds- teknologiske løsninger	2020-2024	Levekår	Ny plan	Intern	2021
Plan for barn og unge i Bjerkreim kommune	2020-2024	Oppvekst/ levokår	Ny plan	Intern	2021
Handlings- program for kultur, idrett og friluftsanlegg	10.12.2019 2020	Kultur		Intern	Årlig
Plan/Strategi for bruk av SMIL-midlene	2021-2024	LMT	Revisjon av eksisterende plan	Intern	2021

## 6. Tjenester

### 6.1. Oppvekst og kultur

Kommunalområdet skal gi tjenester til alle barn og unge i barnehage og skole. I tillegg gir området tilbud innenfor kulturskole, bibliotek og kulturområdet generelt, folkehelse, frivillighet og friskliv. I driftsbudsjettet til "Oppvekst/stab" inngår spesialpedagogisk hjelp i barnehager, kjøp av PP-tjenester, logopedtjenester, elevskyss, voksenopplæring og folkehelse/friskliv/frivillighetsarbeid.

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan 2024-2027			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
<b>Oppvekst og kultur</b>	<b>81 211</b>	<b>83 980</b>	<b>87 942</b>	<b>87 892</b>	<b>87 992</b>	<b>87 992</b>
Oppvekst	9 632	9 745	9 710	9 876	9 970	9 970
Vikeså skule	35 588	36 904	36 684	36 684	36 702	36 702
Bjerkreim skule	19 681	20 229	19 995	19 963	19 880	19 871
Røysekatten barnehage	9 882	10 635	10 636	10 637	10 637	10 637
Musikk- og kulturskule	2 459	2 649	2 569	2 419	2 419	2 419
Bibliotek	1 163	1 317	1 243	1 243	1 243	1 243
Kultur	2 806	2 501	2 501	2 401	2 501	2 401

*Hovedtabell for budsjett i kommunalområdet*

Staben innen Oppvekst og kultur består av kommunalsjef og rådgiver i 30 % stilling. Rådgiver er i hovedsak knyttet til barnehagefeltet. Staben skal gi systemisk og strategisk støtte til alle enheter som er organisert under oppvekstfeltet. Det er skole, barnehage, kulturavdeling, kulturskole, bibliotek og folkehelse, frivillighet og friskliv.

Spesialpedagogisk hjelp i barnehagene er organisert under stab og består av 1,5 årsverk med spesialpedagoger og 50 % miljøveileder. Teamet gir spesialpedagogisk hjelp til både den kommunale og private barnehagen i kommunen.

#### *Folkehelse*

Innen folkehelse, frivillighet og friskliv jobber vi for å fremme helse og forebygge sykdom og skade.

I folkehelsearbeidet jobbes det med å kartlegge befolkningens helsetilstand og utfordringer, og iverksette målrettede folkehelse tiltak for å utjevne sosiale helseforskjeller og bedre helsen. Folkehelsekoordinator leder arbeidsgruppen for folkehelse og er partnerskapskontakt i Partnerskap for folkehelse med Rogaland fylkeskommune.

I frivillighetsarbeidet legges det til rette for økt frivillig aktivitet, både i frivillige organisasjoner, men også ved å rekruttere og beholde frivillige enkeltpersoner. Bjerkreim kommune bruker nettportalen «Friskus» for å samle alle frivillige lag og foreninger. Aktivitetskalenderen i Friskus viser en oversikt over arrangementer og frivillige oppdrag i Bjerkreim. Videre arrangeres jevnlig møter med frivilligheten.

I frisklivsarbeidet jobbes det med å etablere en interkommunal frisklivssentral i Dalane. Dagens frisklivs-tilbud består av individuelle helsesamtaler og kostveiledning, samt balansetrening på Bevegelses-klinikken. På sikt skal Bjerkreim kommune tilby oppfølging og kurs innen søvn, tobakk, fysisk aktivitet, kosthold og matlaging.

### 6.1.1. Grunnskole

Innføring av nye læreplanene har gitt et verdiløft. Det ble fastsatt ny overordnet del, som utdyper skolens verdigrunnlag. Verdiene skal prege både skolens praksis og det elevene skal lære. Skolen har et dobbelt samfunnsoppdrag. Den skal både danne og utdanne. Verdigrunnlaget i opplæringen handler blant annet om respekt for mennesker og natur og det å verdsette mangfold og likeverd.

Samfunnet endrer seg med ny teknologi, ny kunnskap og nye utfordringer. Dette stiller også krav til fremtidens skole. Derfor har blant annet digitale ferdigheter fått en tydeligere plass i de nye læreplanene. Dette handler også om god digital dømmekraft, kildekritikk og informasjonssikkerhet.

Sammenhengen i læreplanverket er blitt endret både i form og innhold. Flere fag er blitt mer praktiske og utforskende. Det er et økt fokus på læring gjennom lek for de yngste barna. Det skal også bli mer tid til faglig fordypning, og mer praktiske arbeidsmåter. I skolene i Bjerkreim vil dette komme til uttrykk gjennom bruk av naturen som læringsarena.

Tre tverrfaglige temaer gjennomsyrrer fagene: Demokrati og medborgerskap, bærekraftig utvikling og folkehelse og livsmestring. Alle handler om sentrale samfunnsutfordringer. Vikeså skule har gjennomført miljøfyrtårnsertifisering, for å synliggjøre bærekraftig utvikling og klima. Trolig skal Bjerkreim skule gjøre det samme. Tverrfaglige tema, faglig fokus og opplæring i grunnleggende ferdigheter skal sørge for at våre skoler utdanner elever som er klar for fremtiden.

Elevtall i skolene:

Skoleår	Bjerkreim skule	Vikeså skule	Sum
2022-23	126	294	420
2021-22	110	299	409
2020-21	117	303	420
2019-20	117	304	421
2018-19	127	313	440

### 6.1.2. Barnehager

Alle barn skal få et godt barnehagetilbud, uansett hvor de bor og hvilken barnehage de går i. Rammeplan for barnehagen som trådte i kraft høsten 2017 bygger videre på den norske barnehagetradisjonen der omsorg, lek, læring og danning ses i sammenheng. Leken har en fremtredende og sentral plass. Samtidig tar planen hensyn til at barnehagehverdagen har endret seg. Den er tydeligere når det gjelder barnehagens forpliktelser til et systematisk pedagogisk arbeid. Rammeplanen er ett av flere viktige skritt i

retning av en god barnehage for alle barn. For å utvikle kvaliteten og realisere krav, må vi drive målrettet kompetansebygging.

Barnehagen skal være et sted der de ansatte har mulighet til å utvikle seg faglig individuelt og i felleskap. Dette krever kompetent og oppdatert ledelse. Med revidert kompetansestrategi (REKOMP - regional kompetanseutvikling) ønsker regjeringen å tydeliggjøre de ulike aktørenes roller og ansvar for kompetanseutvikling og legger til grunn et godt samarbeid i sektor for å nå strategiens mål. Kompetansestrategien fram mot 2025 har blant annet delmål om at minst 50 % av ansatte i barnehagen skal være barnehagelærere. Regjeringen har en målsetting om at dette øker til 60% innen 2030. Målet er også at minst 25 % av de ansatte i barnehagen skal være barne- og ungdomsarbeidere og at andelen styrere og barnehagelærere med mastergrad i barnehagen økes.

Barn i barnehage (pr. oktober 2023):

	1-2 år	3-5 år	Sum bhg
Røysekatten bhg	16	46	62
Storafjellet FUS bhg	18	43	61
<b>Sum alder</b>	<b>34</b>	<b>89</b>	<b>123</b>

### 6.1.3. Kultur

#### *Kulturavdeling*

Kulturkontoret i Bjerkreim ønsker å legge til rette for utvikling av lokal kulturell identitet. Målet er å gi et allsidig kulturtilbud der hver enkelt kan finne aktiviteter som gir dem en meningsfull fritid.

Kulturkontoret står blant annet for kulturarrangementer (17. maifeiring, UKM, kulturdagen, konserter/ forestillinger mm), dele ut ulike kulturtilskudd, og tilrettelegge for tildeling av ulike priser som kulturpris, byggeskikkpris og innsatspremier. Kulturkontoret opprettholder kommunens kontakt med frivillige lag og foreninger, legger til rette for søknader om spillemidler, arrangerer offentlig svømmetilbud, og drifter Kløgetvedtunet. Annethvert år arrangeres Dalane Kulturfestival i samarbeid med de andre Dalane – kommunene. Ordningene «Den kulturelle skolesekken» og «Den kulturelle Spaserstokken» organiseres gjennom kulturkontoret, samt en del av arbeidet rundt reiseliv og friluftsliv.

Kulturavdelingen er med på utvikling av reiselivsportalen Destinasjon Bjerkreim, samarbeid med Dalane friluftsråd, Magma Geopark og UNESCO 2030, samt videreutvikling av Kulturpark Svelavatnet. Samarbeider med landbruksavdelingen om den løpende aktiviteten rundt turstier, naturforvaltning og friluftsliv. Samarbeider med Frivillighet- og folkehelsekoordinatoren om utvikling og bruk av nye aktivitetsarenaer som Dagsturhytta ved Ørdsalsvatnet. Rådgiver kultur er også med som koordinator for Bjerkreim Ungdomsråd.

#### *Kulturskole*

Kulturskolen har et allsidig tilbud innen områdene musikk, dans, teater og visuell kunst. Kulturskolen gir tilbud fra barnehagealder og oppover, også til voksne elever dersom det er ledige plasser. Kulturskolen



er en viktig faktor innenfor kommunens kulturliv, og kulturskoleelever deltar på de fleste større kulturarrangementer i kommunen.

Norsk kulturskoleråd har rammeplaner for de ulike fagområdene og disse planene er styrende for alle landets kulturskoler mht omfang av tilbudet, innhold i undervisningen og forventninger til lærerne. Rammeplanene gir noe rom for lokale tilpasninger. Samtidig som det eksisterer planer for de tradisjonelle fagområdene, må en moderne kulturskole være åpen for nye kunst- og kulturuttrykk. Dette stiller store krav, særlig til små kulturskoler i mindre kommuner hvor det er få lærekrefter og lange avstander. Interkommunale samarbeid, f.eks. i form av nettverksmøter og økt samarbeid på tvers av kulturskoler, vil være en stadig mer sentral aktivitet for å sikre at kulturskolene drives i tråd med nasjonale føringer.

Nasjonalt pågår prosjektet "Fremtidens kulturskole" der KS og Norsk kulturskoleråd er prosjekteiere. Prosjektet tar sikte på å beskrive muligheter og roller for morgendagens kulturskole ved å involvere fagpersoner som kan bidra til å se tematikken i lokal kontekst og med fokus på oppvekstperspektivet. Ambisjonen er klar: "Vi ønsker at kulturskolen blir synliggjort og tydeliggjort som en del av redskapene som kommunen rår over". Dette signaliserer at det vil kunne bli stilt andre krav til lærere i kulturskolen, noe som i sin tur antakelig vil innebære krav til kompetanseheving og omstrukturering av ressursene.

### *Bibliotek*

Biblioteket har to ansatte med totalt 1,12 stilling i folkebiblioteket. Noen timer for skolen kommer i tillegg. Folkebiblioteket skaffer og formidler litteratur og informasjon, både til fornøyelse og utdanning, gratis for brukerne. Biblioteket vil også være et møtested, og inviterer innimellom til arrangement og lesekampanje.

## 6.2. Levekår

Visjonen innenfor levekårsområdet omfattes av verdiene trygghet, trivsel og tilgjengelighet. Innenfor levekårsområdet arbeides det aktivt for at denne visjonen skal gjenkjennes i alle enheter.

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan 2024-2027			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
<b>Levekår</b>	<b>79 397</b>	<b>84 955</b>	<b>92 920</b>	<b>95 970</b>	<b>95 220</b>	<b>95 220</b>
Levekår	1 996	10 065	10 498	10 498	10 498	10 498
Integrering	-	2400	4103	4103	3303	3303
Helse	9 851	3 753	3 956	3 956	3 956	3 956
Barnevern	6 589	5 962	6 218	6 218	6 218	6 218
NAV	3 383	3 242	3 382	3 382	3 382	3 382
Pleie- og omsorg	57 578	59 533	64 763	67 813	67 863	67 863

### *Hovedtabell for budsjett i kommunalområdet*

Staben i Levekår består av kommunalsjef samt rådgiver i 50 % stilling. I tillegg fra oktober 2023 en prosjektstilling på 40% i 18 mnd for å koordinere innflyttingsprosessen til nytt helsesenter.

Kommunalsjef er ansvarlig for strategi og ledelse, personalforvaltning, økonomistyring, kompetanseutvikling og drift innenfor levekårsområdet. Rådgiver har i tillegg 30 % stilling innenfor koordinerende enhet og 20% stilling som beredskapskoordinator. Rådgivers ansvarsområder er innovasjonsarbeid, systemutvikling og kvalitetsforbedringsarbeid.

### *Koordinerende enhet*

Kommunen skal ha en koordinerende enhet for habilitering og rehabilitering (jfr. Helse- og omsorgstjenesteloven §7-3). Enheten skal bidra til å sikre et helhetlig og koordinert tilbud til pasienter og brukere med behov for tjenester fra flere områder.

### *SLT-koordinator*

SLT står for «Samordning av lokale rus- og kriminalitetsforebyggende tiltak». Målet med SLT er å sikre at ressursene som finnes i kommunen og hos politiet blir koordinert når det er behov for tverrfaglig innsats. Det praktiske ansvaret for tiltak ligger i enhetene i både Oppvekst og Levekår. I et forebyggende perspektiv er mange tiltak rettet mot barn og unge. Fokusområder er eksempelvis rusforebygging, trafiksikkert, bruk av sosiale medier og bildedeling mm.

### *Prosjektstillingen*

Koordinere alt det praktiske som må på plass før innflytting til nytt helsesenter. Det handler om innkjøp av velferdsteknologi og alt inventar. For å planlegge dette må det også planlegges hvordan vi skal jobbe i det nye helsesenteret med mer moderne drift. Ansatte må involveres på en måte slik at både innspill, engasjement eierskap blir ivaretatt.

Nær innflytning blir det viktig å passe på at ansatte, pasienter, pårørende og aktuelle innbyggere får informasjon og omvisning. Ansatte må få tid til opplæring i alt som er nytt, og alle andre må få den informasjonen de ønsker og trenger.

### *Legetjenesten*

Legetjenesten er privat og består av 3 årsverk. Den kommunale delen av legetjenesten består av 100% turnuslegetilling og 67 % legetjeneste. Stillingsressursen er fordelt på 27 % kommuneoverlege, og 40 % tilsyns- og helsestasjonslege. Kommunen har interkommunal samarbeidsavtale om legevakt.

### *Bevegelsesklubben.*

Det er kommunal driftsavtale for fysioterapeuter på Bevegelsesklubben med 2 som får 80% tilskudd og en som får 70 %.

Vi har også kommunal fysioterapeut organisert under pleie- og omsorgstjenesten.

### *Velferdsteknologi*

Vi er med i Nasjonalt velferdsteknologiprogram. Dette skulle etter planen være ut 2020. I Hurdalsplattformen er det videreført til 2024. Vi tar i bruk velferdsteknologiske løsninger stort sett i Pleie- og omsorgstjenestene, men løsningene må også ses i sammenheng med øvrige digitaliserings-, effektiviserings- og teknologiseringer i kommunen. Den tekniske utviklingen går fort. Et sentralt mål med deltagelse i prosjektet er å sikre tilstrekkelig kunnskaps- og kompetansegrunnlag når kommunen tar strategiske beslutninger om teknologi som skal anskaffes til det nye helsesenteret.

## **6.2.1. Helse**

Helsestasjons- og skolehelsetjenesten består av 3 helsesykepleiere i til sammen 250% stilling, 100% familieveileder, 50% jordmor, samt lege og fysioterapeut. Helsestasjonen driver forebyggende og helsefremmende arbeid for gravide, barn og unge fra 0-20 år. Fra høsten er også en 20% stilling som barnekoordinator lagt til helsestasjonen.

Satsingsområder for 2024:

- Kompetanseheving i forhold til Tidlig innsats, sammen med 3 andre Dalanekommuner. Dette inkluderer også kompetanseheving i forhold til nyfødtobservasjon.
- Videreføre arbeidet i den tverrfaglige arbeidsgruppa "Ung og frisk", innsats i forhold til sunne levevaner.
- Undersøke/utrede behov for faste åpningstider for helsestasjon for ungdom (HFU).
- Fortsette med foreldreveiledningskurset COS.
- Videreutvikle arbeidet som koordinator og barnekoordinator.

## **6.2.2. Barnevern**

Barneverntjenesten består av 4,7 årsverk inkl. merkantil og barnevernleder.

Barnevernet skal sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling får nødvendig hjelp, omsorg og beskyttelse til rett tid, i tråd med barnevernsloven.

Med barnevernsreformen som trådte i kraft 1. januar 2022 har norske kommuner fått et større ansvar for barnevernet, både faglig og økonomisk. Målet med reformen er bla. at kommunene skal styrke arbeidet med tidlig innsats og forebygging, og hjelpen skal bli bedre tilpasset barn og familiers behov. Rettsikkerheten til barn og familier skal bli godt ivaretatt. Ressursbruken og oppgaveløsningen i barnevernet skal bli mer effektiv. Et av virkemidlene har vært å øke egenandelen vesentlig for kommunene ved kjøp av beredskapshjem og institusjonsplass.

Små barnevernstjenester er spesielt sårbare, særlig når det kommer til sykefravær og turn-over. I perioder der tjenesten driver med redusert kapasitet vil det være nødvendig å kjøpe tjenester fra private aktører og/eller bruke overtid. Dette kan medføre økte kostnader for barneverntjenesten.

### 6.2.3. NAV

Det er samarbeid mellom Eigersund, Sokndal og Bjerkreim kommuner der Eigersund er vertskommune og gir tjenester i alle kommunene med økonomisk sosialhjelp til alle innbyggere inkludert flyktninger.

NAV sine kjerneoppgaver er å bidra til å skape et inkluderende samfunn samt et velfungerende og inkluderende arbeidsmarked. I tillegg skal NAV ivareta vanskeligstilte gruppers behov, utjevne sosiale forskjeller og bekjempe fattigdom. NAV har ansvar for å sikre inntekt ved arbeidsløshet, svangerskap og fødsel, sykdom og skade, uførhet og dødsfall.

Situasjonen i Europa med Russlands invasjon av Ukraina i februar 2022 har ført til et tett samarbeid med integreringsenheten for å sørge for at flyktingene får det de har rett og krav på. Vi har og samarbeids- møter, ansvarsgruppemøter med f.eks. barnevern, psykisk helse og leger. Ordningen med lokalt NAV-kontor i Bjerkreim en gang i uken fortsetter som tidligere.

### 6.2.4. Pleie- og omsorgstjenester

Omsorgstjenesten gir tilbud til innbyggere i alle aldersgrupper, fra små barn i miljø- og fysioterapi-tjenesten til de eldste med langtidsplasser i institusjon. Sammenheng og koordinering av tjenestetilbudene fremstår som en viktig faktor i opplevelsen av gode tjenester for brukergruppene våre.

Det har vært og er fokus på individuelle tilrettelegginger av tjenesteforløp hos våre brukergrupper. Brukerdialog er viktig for oss i utformingen av de ulike tjenesteleveransene. Hva som er viktig for den enkelte pasient er satt i fokus, men gir også utfordringer ift hvilke og når tjenester leveres.

De fleste av våre tjenester opplever økende behov for innsats. Omfattende tiltak knyttet til hjemmeboende pasienter og krevende sammensetninger av fysiske og psykiske behov hos pasientgrupper er trenden for våre tjenester.

Det satses aktivt på videreutdanninger og kompetanseutvikling i tjenestene for å kunne møte nye og stadig mer komplekse faglige utfordringer.

### *Eldrereform – Bu trygt hjemme*

Regjeringen har signalisert reformer knyttet til oppfølging og rehabiliteringsforløp av hjemmeboende. Det ble i juni 2023 fremlagt ny reform kalt Bo trygt hjemme.

Eldrereformen har fire satsingsområder:

- Levende lokalsamfunn som ivaretar aktivitet og fellesskap
- Tilpassede botilbud, og mulighet for å bo trygt i eget hjem lenger
- Kompetente medarbeidere
- Trygghet for brukere og støtte til pårørende

Reformen inneholder en rekke tiltak, men Regjeringen påpeker at de viktigste er:

- Program for et aldersvennlig Norge, som skal skape flere sosiale møteplasser, aldersvennlig transport, aldersvennlig frivillighet og planlegging for en bedre alderdom.
- Eldreboligprogrammet, som skal bidra til både tilpasninger i eldres hjem slik at de kan bo hjemme lenger og til bygging av omsorgsboliger, trygghetsboliger og sykehjemsplasser.
- Den nye hjemmetjenesten, som skal bidra til at eldre får møte få og faste medarbeidere, bedre grunnbemanning og færre vikarer.

### *Institusjon / hjemmesykepleie.*

Antall eldre i Bjerkeim vil i årene fremover øke vesentlig. Det er ikke mulig eller ønskelig å ha tilbud til alle pasientene i institusjon. Utbygde velferdsteknologiske løsninger, avlastningstilbud og godt utbygde hjemmebaserte tjenester er viktig for å møte disse økende behovene i fremtiden. Det arbeides konkret med utvikling av velferdsteknologi i institusjon og hjemmetjenesten ifm byggingen av nytt helsesenter.

Omsorgssenteret har tidligere hatt 29 plasser fordelt på 8 plasser for demente og 21 somatiske plasser. Av de 29 plassene regnes 2 rom som dobbeltrom. Ut fra dagens brukergrupper er det vanskelig å gi tilbud om langtidsplasser i dobbeltrom. Et av rommene er i en befatning at det er vanskelig å benytte som heldøgnsrom. Praksis siste årene er en pasient i dobbeltrommene. Dobbeltrommene er likevel mindre enn dagens standard for enerom. Antall meldte plasser blir derved redusert til 26. Fordelingen over fremstår som retningslinjer. I praksis er det behovstilpasset organisering av plasser.

Flere og flere pasienter er knyttet til både somatiske og kognitive tilstander. Av de somatiske plassene er to til tre plasser avsatt til korttids-/avlastningsopphold og en seng til øyeblikkelig hjelp.

Vi opplever at behovet for korttidsplasser er svært økende, og har i perioder opptil 8 pasienter på ulike korttidsopphold. Vi ser og utvikling mot bruk av flere korttidsplasser med behov for mer spesialisert sykepleiefaglig kompetanse. Behovet for en «medisinsk avdeling» for behandling av yngre pasientgrupper kan være aktuelt fremover. Antall korttidsplasser er i gjennomsnitt 6-7 plasser på

årsbasis. Avdelingen vil ha behov for en vesentlig høyere legedekning enn det som er tilfellet i dagens sykehjem. Dette er forhold som vurderes i forbindelse med nytt sykehjem.

### *Hjemmesykepleie*

Hjemmesykepleien har 50-60 pasienter. Tallet er forholdsvis stabilt, men kan variere mye i løpet av året. Behovet for oppfølging varierer fra 1 g. pr uke til 4-5 ganger pr dag. Personalet i hjemmesykepleien er det samme som i institusjonen. Dette gir effektiviseringsgevinster i forhold til disponering til de ulike tjenestene. Samtidig gir organiseringen utfordringer da høyt arbeidspress i hjemmesykepleien også gir økt press i institusjonen. For hjemmesykepleien er kompetansebehovet stort. Vi har oppfølging av hjemmeboende pasienter som er svært syke og krever høy sykepleiefaglig kompetanse.

Behovet for institusjonsplasser har vært noe redusert i de senere årene. Dette har i noen grad sammenheng med redusert antall eldre i de eldste aldersgruppene. Det er grunn til å regne med at etter hvert som andelen eldre vokser i Bjerkreim vil behovet for langtidsplasser og bli økende.

Bruk av avlastning og andre typer korttidsplasser øker markant.

Det er forventet en betydelig økning i etterspørselen etter hjemmebaserte tjenester de neste 3-5 årene. Det vil også bli dreining mot yngre pasientgrupper. Fra tradisjonell oppfølging med dusj, medikament-håndtering og sårstell ser vi utvikling mot oppfølging av pasienter med komplekse problemstillinger.

Utvidelse av hjemmesykepleietjenesten blir satsing fremover. Dette kombinert med videre satsing på velferdsteknologi (alarmer, digitale tilsyn, GPS m.m.) vil være viktig satsing de neste 3-10 årene.

### *Praktisk bistand (hjemmehjelp)*

Praktisk bistand er knyttet til miljøtjenestens oppgaver. Ca. 20 personer har tjenesten praktisk bistand. Området har en ansatt i ca. 60 % stilling. Oppgavene i tjenesten er hjelp til husarbeid som støvsuging og vasking. Dette forebygger bruk av andre helsetjenester.

Behovet for tjenester har vært synkende senere årene. Det er derfor gjort noen reduksjoner i tjenesten. Likevel kan tjenesten være et viktig supplement til hjemmesykepleie og redusere noe på behovet for tjenester i hjemmesykepleien. Vi ser en trend hvor man i større grad benytter private til utføring av disse oppgavene.

### *Mestringsenheten Rus- og psykiatri*

Psykisk helse- og rustjeneste er lavterskeltilbud uten krav til henvisning fra lege eller andre. Tjenesten har 3,5 årsverk. Inkludert er 100 % som ruskonsulent hvorav 50 % er et engasjement med et års varighet.

Psykisk helse har årlig 60-70 brukere. Hovedoppgavene er knyttet til oppfølging av personer med psykiske vansker. Ved etablering av ruskonsulent-stilling er det blitt økt press på tjenester til pasienter med rusvansker, særlig i forhold til medikament- og alkohol-relaterte vansker.

Fagfeltet er i utvikling og nye arbeidsmetoder bør og må innføres. Lett tilgang til tjenesten er viktig for å kunne gi rask hjelp og hindre utvikling av traumer. Metodeutviklingen innenfor fagfeltet krever systematisk tilnærming til pasientene. Metodikken er ofte ressurskrevende.

Det har vært en stor grad av personer som har sluttet i enheten i det siste, noe som har medført at det har vært nødvendig å gjøre prioriteringer i tilknytning til inntak av nye pasienter.

### *Bo og servicetjenester til personer med nedsatt funksjonsevne*

Miljøtjenesten har knapt 40 brukere. Behovet for heldøgns omsorgstjenester ser ut til å være stigende.

Tjenesten inneholder heldøgns omsorgstjenester for enkelte brukere, men også mer avgrensede tiltak som støttekontakt, avlastning, besøkshjem, brukerstyrt personlig assistent (BPA) og andre miljørettede tiltak (mestre egen økonomi, husarbeid, skole, arbeid og andre dagligdagse gjøremål).

Aldersgruppen på brukerne av miljøtjenestene varierer fra 3 til 88 år. De fleste brukerne i miljøtjenesten har egne ansvarsgrupper. Miljøtjenesten gir også avlastning for multifunksjonshemmede barn. Avlastning anses viktig slik at foresatte skal klare omsorgsoppgavene for barn med spesielle utfordringer over tid.

### *Kjøkkenet*

Lokalt kjøkkenet er en viktig del av våre tjenester. Eget kjøkkenet gir gode muligheter for å ha et høyt fokus på ernæring og gjør det lett å tilrettelegge for kosthold tilknyttet den enkelte pasient.

Reformen «Leve hele livet» har stort fokus på ernæring blant eldre. I reformen er lokalt kjøkkenet et viktig tiltak. Alle beboere kartlegges systematisk i forhold til ernæringsstatus, og oppgaven med å kartlegge alle i hjemmesykepleien er startet. Riktig ernæring for eldre er et viktig satsingsfelt nasjonalt, ikke bare middagsmåltidet, men alle måltidene i løpet av dagen.

Kjøkkenet har vært delarrangør i «Matglede-korpset» hvor man holder kurs for personer over 65 år der fokuset er matglede og forebygging av underernæring. Dette vil vi utvikle videre i årene fremover.

Ett ledd i å sikre god ernæring, er tilbudet om å få levert varm middag hjem med middagsombringning to ganger i uken. Dette er et tilbud hvor nylaget middag kommer klar til å spises. Noen innbyggere har dette tilbudet daglig levert av hjemmesykepleien. I de senere år har kjøkkenet også levert frokost/kveldsmat til de brukere som ønsker. Dette er ordninger som kan sikre god ernæring.

Kjøkkenet ønsker for ernæringsarbeidet i Bjerkeim Kommune at de med diagnose underernæring, eller risiko for underernæring, kan få "måltidsvenn" eller komme på "kafebordet" på omsorgssenteret og spise minst ett måltid. Dette vil imidlertid forde etablering av "måltidsvenner" og eventuelt en skyss ordning for å kunne komme til måltidene.

### *Akutt-teamet*

Akutt-teamet har som hovedoppgave å iverksette livreddende og skadebegrensende tiltak geografisk i hele kommunen fram til nødetater ankommer. Spesialutdannede sykepleiere og fagarbeidere utgjør til

sammen akutt-teamet. Antall utkall har økt hvert år fra funksjonen trådte i kraft, med unntak av 2021. I 2022 var det 87 utrykninger og til september 2023 har det vært 57 utrykninger.

### *Fysioterapi / ergoterapitjeneste*

Vi har fysioterapeut i 100 % stilling og ergoterapeut i 40 % stilling. Arbeidsoppgavene for fysioterapeut er tilknyttet institusjon, hjemmesykepleie, helsestasjon og skolehelsetjenesten. Ergoterapeut arbeider med kartlegging og formidling av hjelpemidler til innbyggere i alle aldersgrupper.

Tjenestene fra fysio- og ergoterapeut er viktig for å kunne gi gode og tidlige tilbud til brukere som har behov for opptrening og tilrettelegging. Målsettingen er at personer med god opptrening og tilrettelegging av bolig skal kunne bo hjemme så lenge som mulig.

Det er begynt arbeid med å systematisere hjemme-rehabilitering og forebyggende hjemmebesøk. På grunn av arbeidskapasitet og permisjoner har det ikke blitt etablert enda.

### *Dagsenter for demente/Demensplan 2020*

Dagsenteret er i Skjeraberget folkehelsehus og gir et variert dagsentertilbud til flere brukergrupper. Tilbudet gis til ca 12 -13 bruker to dager i uken. Det er behov for å øke omfanget på tilbudet slik at det kan tilbys dagaktivitet 5 dager i uken.

Vi arbeider med innføring av «Tiltakspakker» for personer som utvikler demens. Tiltakspakkene skal gi gode og riktige tjenester på de ulike stadiene av sykdommen og forutsigbarhet for pasient og pårørende ift hvilken hjelp og støtte som kan forventes. Det er ansatt demens-koordinator som begynner i 2024.

Forebyggende arbeid blant eldre er et viktig satsingsområde for perioden fremover mot 2030 - 2035, jfr. reformen «Leve hele livet». Aktivitetssenteret og «Forebyggende team» planlegger å gi forebyggende hjemmebesøk og hjemme-rehabilitering i samarbeid med kommunal fysio- og ergoterapeut.

I samarbeid med frivillighetskoordinator vil vi utvikle kurs og samlinger for den eldre del av innbyggerne. Det er et mål å etablere «Helsestasjon for eldre» i Skjeraberget folkehelsehus i løpet av de nærmeste årene. Eksempler på aktuelle fokusområder er hjemmebesøk etter fylte 80 år, åpen helsestasjon, temamøter, og syns- og hørselskontakt.

### *Tekniske hjelpemidler*

Det er signalisert at administrering og ansvar for tekniske hjelpemidler skal overføres til kommunene. Kommunen har i dag et lite hjelpemiddellager for enkle, tekniske hjelpemidler. Større enheter må bestilles via Hjelpemiddellageret hos NAV. Utplassering av hjelpemidlene gjøres av den kommunale vaktmestertjenesten.

### *Nytt helsesenter*

Arbeidet med nytt helsesenter er godt i gang. Tjenesten er nå i en fase hvor planleggingsarbeid for inventar og velferdsteknologiske løsninger i bygget er i fokus. Viktigst i det nye helsenteret er likevel brukerne og de ansatte som skal yte tjenestene. Det blir viktig å få til gode prosesser i løpet av 2024.





### 6.2.5. Integrering

Integreringsavdelingen ble opprettet våren 2022 som følge av situasjonen i Ukraina. Kommunene ble samlet bedt om å bosette 35 000 flyktninger i 2022. Det ble ansatt en integreringsleder og en integreringskonsulent i 100% stillinger.

Oppgavene til integreringsavdelingen er å drive fullverdig tjeneste for mottak, bosetting og integrering av personer med fluktbakgrunn i henhold til integreringsloven.

Kravene om at introduksjonsprogrammet skal være på fulltid gjelder ikke for personer som har fått opphold etter utlendingsloven §34 (Ukrainere), men det er ønskelig at kommunen tilbyr et program så tett opptil som mulig, utfra integreringshensyn. Introduksjonsprogrammet skal minst inneholde arbeids- og utdanningsrettede elementer, et språktilbud og foreldreveiledning for foreldre med barn under 18 år. Norskopplæring kjøpes av Eigersund kommune, foreldreveiledningskurset holdes av helsestasjonen. Resten av introduksjonsprogrammet drives i egen regi.

I 2022 bosatte kommunen 57 personer fra Ukraina. Til september i 2023 har vi bosatt 36 personer, det er forventet at vi kommer opp i 50 personer i løpet av året.

Mot slutten av 2023 øker vi bemanning i avdelingen for å kunne håndtere alle oppgaver for den samlede tilflyttingen og integreringen.

### 6.3. Landbruk, miljø og teknikk (LMT)

Vi gjennomførte i 2022 en organisasjonsendring innen Landbruk, miljø og teknikk (LMT) som innebærer at det nå er en avdeling for teknisk forvaltning, en for bygg- og eiendom og en for landbruk.

Bygg- og eiendom består, i tillegg til bygg- og eiendomssjefen, av kommunens renholdere og vedlikeholdsgruppe. Teknisk forvaltning består av leder og to ingeniører. Landbruksavdelingen består av leder og to fagkonsulenter i deltidsstillinger. I tillegg kommer leder for kommunalområdet.

Innen kommunalområdets fagområde kjøpes det tjenester innenfor oppmåling fra Gjesdal kommune. Brannvern og skogbrukssjef-tjenester kjøpes av Eigersund kommune.

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan 2024-2027			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
<b>LMT</b>	<b>31 223</b>	<b>32 904</b>	<b>35 019</b>	<b>34 919</b>	<b>34 919</b>	<b>34 919</b>
LMT	7 986	6 172	6 738	6 738	6 738	6 738
Bygg og eiendom	18 102	17 271	18 114	18 114	18 114	18 114
Teknisk forvaltning	-	3 522	3 673	3 673	3 673	3 673
Brann - beredskap, feiing	2 740	3 102	3 535	3 435	3 435	3 435
Landbruk	2 365	2 764	2 883	2 883	2 883	2 883
Skogbruk	30	73	76	76	76	76

#### *Hovedtabell for budsjett i kommunalområdet*

Kommunalsjefens oppgaver er å lede avdelingen med økonomi- og personalansvar, være støtte for de ulike avdelingsledere og å være prosjektansvarlig for en del av kommunens investeringsprosjekter. Lederansvar for kommunens veg, vann og avløp ligger fortsatt til kommunalsjefen. En viktig oppgave for kommunalsjefen knytter seg til rollen som ansvarlig for byggeprosjektet nytt helsesenter. Helsesenteret er under bygging, og forventes ferdig våren 2025.

#### 6.3.1. Bygg og eiendom

Bygg- og eiendomsavdelingen har ansvar for drift, vedlikehold og renhold av kommunens bygninger og eiendommer. Avdelingen har totalt 12,5 årsverk, hvorav 5 årsverk/stillinger i vedlikeholdsgruppen og 7,5 årsverk er fordelt på 15 renholdere. Avdelingen har omfattende ansvar, inkludert renhold, drift og vedlikehold av alle kommunale bygg/anlegg, boliger, veier og gatelyst. I tillegg til dette har avdelingen ansvaret for å utarbeide vedlikeholdsplaner for alle kommunale bygg og er prosjektansvarlig for mindre rehabiliteringsprosjekter.

Som en oppdatering for neste år er vi stolte av at avdelingen vellykket har innført KOBO, Husbankens digitale system for utleie av kommunale boliger. Vi har vært med som testbrukere i siste utviklingsfase for Husbanken. I 2023 over 50% av våre renholdere fullført kurset som renholdsoperatør og bestått den teoretiske delen. Forventningen er at de vil fullføre den praktiske delen innen utgangen av 2024 og med det ha fagbrev for området. Vårt hovedfokus i 2024 vil være å øke kompetansen ytterligere og

effektivisere arbeidsmetodene for å kunne tilby enda bedre service til brukerne av våre bygg. I tillegg har avdelingen en stor innsats rettet mot daglig oppfølging av energiforbruket og tester ulike tiltak for å finne de mest effektive måtene å oppnå energisparing på. Dette er en viktig del av vårt engasjement for å redusere miljøavtrykk og sikre mer bærekraftig drift av kommunens eiendommer.

### **6.3.2. Teknisk forvaltning**

Avdelingen Teknisk forvaltning har 3 årsverk, og ligger i kommunalområdet for LMT.

Avdelingen har ansvar for planarbeid med alt fra medvirkning i regionale og interkommunale planer og mobilitetsplanlegging. Utarbeiding og ansvar for kommuneplaner og -delplaner, reguleringsplaner og planprosesser. Ansvar for all byggesaksbehandling inkludert veiledning, tilsyn, oppfølging og matrikeloppfølging. Ellers følger avdelingen opp all forvaltning rundt klima og miljø, forurensing, motorisert ferdsel mv.

Utgangspunktet er at avdelingen i stor grad skal drives gjennom selvkost (byggesak, geodata og delvis plan). Det betyr at gebyrinntektene skal dekke utgiftene. På grunn av lite antall saker, både plan- og byggesaker, og at det er mange arbeidsområder som ikke kan få gebyr, er det ikke mulig å drive avdelingen gjennom selvkostprinsippet. Det gjennomføres nå et stort arbeid med oppdatering og korrigering i matrikkelen.

Innen områdets fagansvar kjøpes det tjenester for oppmåling fra Gjesdal kommune.

### **6.3.3. Landbruk**

Landbruksavdelingen har etter budsjettøkning på 20 % stilling fra 2023, nå 2,2 årsverk. Skog- og viltforvaltningen ble etter vedtak i alle kommunestyrene i Dalane, omorganisert fra 2023. Det er nå et vertskommunesamarbeid mellom de 4 kommunene, der Eigersund har arbeidsgiveransvaret for de 2 årsverkene med felles skogbrukssjef og viltansvarlig.

Landbruksavdelingen har ansvar for mange ulike tilskuddsordninger innenfor jord- og skogbruksområdet, samt saksbehandling og forvaltning etter konsesjonslov, jord- og skoglov, forskrift om nydyrking, vegbygging og gjødselvereforskriften mv. Tilskuddsordningene danner driftstilskudd på ca. 130 millioner til bønder, noe som bidrar til nærings- og skatteinntekter til kommunen.

Avdelingen har også fokus på landbruks- og bygdeutvikling, kalking av Bjerkreimsvassdraget, klima, miljø og lokal næringsutvikling.

I tillegg til forvaltningsoppgavene er «Destinasjon Bjerkreim» et prosjekt hvor landbruksavdelingen legger ned et betydelig arbeid.

#### 6.3.4. Brannvern

Bjerkreim kommune kjøper brannverntjenester fra Eigersund kommune. Det foregår nå en prosess hvor både Eigersund og Bjerkreim kommuner har søkt om medlemskap i Rogaland brann- og redning IKS. Rogaland brann og redning vil foreløpig ikke at det skal tas opp nye kommuner, men det anses sannsynlig at opptak kan gjøres med virkning fra årsskiftet 24/25. Bjerkreim kommune opprettholder et godt brannvern frem til kommunene kan bli medlemmer i Rogaland brann og redning IKS ved å ha samarbeidsavtaler både med Eigersund kommune og Rogaland brann og redning. Det pågår nå et arbeid med ROS-analyse, forebyggendeanalyse og beredskapsanalyse for brannvernet i Bjerkreim kommune.

Feietjenester kjøpes av privat foretak.

## 7. Nye/endrede tiltak drift

Ansvar	Nye driftstiltak for perioden Beskrivelse	Økonomiplan/budsjettår			
		2024	2025	2026	2027
110	Følgevalgtopplæring	250	0	0	0
110	Vennskapskommunebesøk	230	0	0	0
110	Videooverføring av kommunestyremøter	100	0	0	0
150	Valg	0	150	0	150
221	Adm. ressurs Vikeså skule, 25%	0	100	200	200
222	Adm. ressurs inspektør Bjerkreim skule, 30%	200	200	200	200
301	Integreringskonsulent, 200%	1 600	1 600	800	800
310	Lønnsmidler barnekoordinator, 20%	42	42	42	42
340	Tjenesteleder somatikk, 100%	417	1 000	1 000	1 000
340	Dagsenter	0	250	600	600
340	Ergoterapeut, 20%	150	150	150	150
340	Velferdsteknologi	0	1 500	1 200	1 200
340	Miljøtjeneste, 120%	1 080	1 080	1 080	1 080
340	Utvidet rehabiliteringstjeneste, 50%	540	540	540	540
340	Bemanning ressurskrevende bruker	900	1 200	1 200	1 200
400	Brøyting Lauperak	100	100	100	100
400	Lisenser og gebyrer	200	200	200	200
401	Kompetanseheving renholdere	100	100	100	100
401	Ny vaktmester helsesenter	-600	0	0	0
413	Kompetanseheving brannvesen	150	200	0	0
413	Økt bemanning brannvesen, 200%	300	200	200	200
500	Økning i ramme kultur	150	0	0	0
	<b>Sum tiltak</b>	<b>5 909</b>	<b>8 612</b>	<b>7 612</b>	<b>7 762</b>

## 8. Investeringer

Prosjektnr	Investeringstiltak for perioden Beskrivelse	Økonomiplan/budsjettår			
		2024	2025	2026	2027
6000	Felles IT	500	500	500	500
6001	Samlepost investering bygg og eiendom	2 000	2 000	2 000	2 000
6006	Vikeså skule - oppgradering rom	400	0	0	0
6010	IT chromebook	200	0	0	0
6017	Husbanken avdrag	700	700	700	700
6027	Avdrag fra Lyse AS	-548	-548	-548	-548
6030	Startlån Husbanken	-700	-700	-700	-700
6046	Egenkapitalinnskudd	450	450	450	450
6047	Låneopptak/finansiering	-287 652	-56 402	-7 022	-3 002
6053	Møbler Vikeså skule 2022-2025	100	100	0	0
6054	Park og forskjønnelse	300	300	300	300
6058	Sentrumsutvikling Vikeså	1 000	0	0	0
6063	Bjerkreimverden (sentrumstiltak Bjerkreim)	2 100	1 900	320	0
6074	Svømmehall	0	13 500	0	0
6091	Brannbil 2025	0	6 000	0	0
6099	Bjerkreim kulturparken	300	300	300	0
6113	Nytt omsorgssenter	280 000	30 000	0	0
6168	Teknisk utstyr	200	200	200	200
6171	Trafikksikkerhetstiltak	100	100	100	100
6200	Brannberedskap - utstyr	150	100	0	0
6201	Kaldtlager/garasje Hompen	0	0	2 000	0
6204	Små ballbinger	200	0	0	0
6205	Ny ballvegg langs fotballbanen	200	0	0	0
6206	Fiberutbygging, egenandel	0	1 500	1 000	0
6207	Oppgradering sløydsal	0	0	400	0
	Egenkapital KLP	450	450	450	450
	Bjerkreim sokneråd	0	0	0	0
	Sentraladministrasjonen	1 500	500	500	500
	Oppvekst og kultur	1 400	400	700	0
	Levekår	0	0	0	0
	LMT	284 850	55 600	5 920	2 600
	Husbanken avdrag	700	700	700	700
	Avdrag fra Lyse AS	-548	-548	-548	-548
	Startlån Husbanken	-700	-700	-700	-700
	<b>Sum</b>	<b>287 652</b>	<b>56 402</b>	<b>7 022</b>	<b>3 002</b>

Kommentarer til utvalgte prosjekter:

*Prosjekt 6001 Samlepost investering Bygg og eiendom*

Dette er summen av flere tiltak som strekker seg over flere år slik som å skifte vinduer, belysning, skifte av gulvbelegg, uteområde, oppgradering av belysning kommunale bygg, gatelys samt SD-anlegg kommunale bygg.

*Prosjekt 6058 Sentrumsutvikling*

Følge opp plan for sentrum og dens utvikling.

*Prosjekt 6074 Svømmehall*

Dette gjelder teknisk oppgradering av bassenget og fasilitetene rundt. Prosjektet forskyves til 2025.

*Prosjekt 6091 Brannbil 2025*

Det er behov for kjøp av brannbil uavhengig av hvem kommunen har samarbeid med på området. Fornying av utstyr som er nødvendig.

*Prosjekt 6204 Små ballbinger*

Små ballbinger med plastkanter for de minste ved Vikeså skule.

*6206 Fiberutbygging, egenandel*

Kommunen søker om tilskudd til fiberutbygging på ulike steder i kommunen. Midler blir gitt fra Nasjonal kommunikasjonsmyndighet (Nkom) via Rogaland fylkeskommune. Det er krav om egenandel fra kommunene på 30%.

## 9. Kommunale gebyr, betalingssetter og brukerbetaling

Nasjonal økning på deflator er 4,3%. Deflator er sammensatt av lønnsvekst på 4,9% og prisvekst på 3,4%. Dette er grunnlag også for justering av gebyr.

Selvkostprinsippet legges til grunn for vann og avløp.

Tekniske tjenester som ikke omfattes av selvkost økes forskjellig, se gebyroversikt

Detaljert oversikt over gebyrsatser framkommer av eget vedlegg som følger politisk sak.

### **Tvangsinndrivning/forretninger, gebyrer mv.**

Kommunen innkrever de gebyrer som hjemles innenfor tvistemålsloven, skatteloven og tvangsfullbyrdelseslovens bestemmelser på dette området.

## 10. Lovpålagte økonomioversikter

§ 5-6 Økonomisk oversikt etter art - drift	Regnskap		Budsjett			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
<b>Driftsinntekter</b>						
1 Rammetilskudd	95 203	110 885	114 800	116 400	116 500	116 500
2 Inntekts- og formuesskatt	106 843	86 880	102 200	102 200	102 200	102 200
3 Eiendomsskatt	33 409	32 800	32 800	32 800	32 800	32 800
4 Andre skatteinntekter	78	5 060	21 600	24 800	24 800	24 800
5 Andre overføringer og tilskudd fra staten	13 454	14 840	28 000	21 200	13 600	6 200
6 Overføringer og tilskudd fra andre	36 365	21 956	20 900	21 000	21 000	21 000
7 Brukerbetalinger	6 258	6 072	6 300	6 300	6 300	6 300
8 Salgs- og leieinntekter	14 047	10 607	11 000	11 000	11 000	11 000
<b>9 Sum driftsinntekter</b>	<b>305 657</b>	<b>289 100</b>	<b>337 600</b>	<b>335 700</b>	<b>328 200</b>	<b>320 800</b>
<b>Driftsutgifter</b>						
10 Lønnsutgifter	138 349	145 974	157 000	158 500	157 000	157 000
11 Sosiale utgifter	33 027	43 548	46 730	47 230	46 730	46 730
12 Kjøp av varer og tjenester	83 296	79 491	83 680	84 410	82 680	83 830
13 Overføringer og tilskudd til andre	19 949	25 840	18 000	18 000	18 000	18 000
14 Avskrivninger	12 450	12 185	12 600	15 500	15 500	15 500
<b>15 Sum driftsutgifter</b>	<b>287 071</b>	<b>307 038</b>	<b>318 010</b>	<b>323 640</b>	<b>319 910</b>	<b>321 060</b>
<b>16 Brutto driftsresultat</b>	<b>18 586</b>	<b>-17 938</b>	<b>19 590</b>	<b>12 060</b>	<b>8 290</b>	<b>-260</b>
<b>Finansinntekter</b>						
17 Renteinntekter	2 879	1 953	3 200	3 000	2 800	2 800
18 Utbytter	5 970	6 780	7 500	7 850	8 200	8 600
19 Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0	0	0
20 Renteutgifter	2 573	5 637	12 800	17 500	15 500	14 500
21 Avdrag på lån	8 751	10 600	17 500	24 000	21 700	21 700
<b>22 Netto finansutgifter</b>	<b>-2 475</b>	<b>-7 504</b>	<b>-19 600</b>	<b>-30 650</b>	<b>-26 200</b>	<b>-24 800</b>
23 Motpost avskrivninger	12 450	12 185	12 600	15 500	15 500	15 500
<b>24 Netto driftsresultat</b>	<b>28 561</b>	<b>-13 257</b>	<b>12 590</b>	<b>-3 090</b>	<b>-2 410</b>	<b>-9 560</b>
<b>Disp. eller dekning av netto driftsresultat:</b>						
25 Overføring til investering	706	0	40 000	0	0	0
26 Avsetninger til bundne driftsfond	1 128	0	0	0	0	0
27 Bruk av bundne driftsfond	-523	-400	-400	-400	-400	-400
28 Avsetninger til disposisjonsfond	27 250	12	12 990	0	0	0
29 Bruk av disposisjonsfond	0	-12 869	-40 000	-2 690	-2 010	-9 160
30 Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0
<b>31 Sum disponeringer eller dekning av netto drift</b>	<b>28 561</b>	<b>-13 257</b>	<b>12 590</b>	<b>-3 090</b>	<b>-2 410</b>	<b>-9 560</b>
32 Fremført til inndeckning i senere år (merforbruk)	0	0	0	0	0	0

Korte forklaringer til enkelte linjer i tabellen over;

4: Produksjonsavgift vindkraft

5: Flyktningetilskudd

6: Momskompensasjon og spillemidler

13: Utbetaling av spillemidler, kjøp av private barnehageplasser, overføringer til kirken, overføring legesenter og privat fysioterapi

20/21: Basert på vesentlig økt låneopptak i 2024 og 2025

25/29: Bruk av disposisjonsfond til finansiering av Bjerkreim helsesenter



§ 5-4 Bevilgningsoversikt - drift	Regnskap 2022	Rev. Budsjett 2023	Budsjett			
			2024	2025	2026	2027
<b>Bevilgningsoversikt</b>						
1 Rammetilskudd	95 203	110 885	114 800	116 400	116 500	116 500
2 Inntekts- og formuesskatt	106 843	86 880	102 200	102 200	102 200	102 200
3 Eiendomsskatt	33 409	32 800	32 800	32 800	32 800	32 800
4 Andre generelle driftsinntekter	13 532	19 900	49 600	46 000	38 400	31 000
<b>5 Sum generelle driftsinntekter</b>	<b>248 987</b>	<b>250 465</b>	<b>299 400</b>	<b>297 400</b>	<b>289 900</b>	<b>282 500</b>
<b>6 Sum bevilgninger drift, netto</b>	<b>217 951</b>	<b>256 218</b>	<b>267 210</b>	<b>269 840</b>	<b>266 110</b>	<b>267 260</b>
<b>7 Avskrivninger</b>	12 450	12 185	12 600	15 500	15 500	15 500
<b>8 Sum netto driftsutgifter</b>	230 401	268 403	279 810	285 340	281 610	282 760
<b>9 Brutto driftsresultat</b>	18 586	<b>-17 938</b>	<b>19 590</b>	<b>12 060</b>	<b>8 290</b>	<b>-260</b>
10 Renteinntekter	2 879	1 953	3 200	3 000	2 800	2 800
11 Utbytter	5 970	6 780	7 500	7 850	8 200	8 600
12 Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0	0	0
13 Renteutgifter	2 573	5 637	12 800	17 500	15 500	14 500
14 Avdrag på lån	8 751	10 600	17 500	24 000	81 700	21 700
<b>15 Netto finansutgifter</b>	<b>-2 475</b>	<b>-7 504</b>	<b>-19 600</b>	<b>-30 650</b>	<b>-86 200*</b>	<b>-24 800</b>
<b>16 Motpost avskrivninger</b>	12 450	12 185	12 600	15 500	15 500	15 500
<b>17 Netto driftsresultat</b>	28 561	<b>-13 257</b>	<b>12 590</b>	<b>-3 090</b>	<b>-2 410</b>	<b>-9 560</b>
<b>Disp. eller dekning av netto driftsresultat:</b>						
18 Overføring til investering	706	0	40 000	0	0	0
19 Avsetninger til bundne driftsfond	1 128	0	0	0	0	0
20 Bruk av bundne driftsfond	-523	-400	-400	-400	-400	-400
21 Avsetninger til disposisjonsfond	27 250	12	12 990	0	0	0
22 Bruk av disposisjonsfond	0	-12 869	-40 000	-2 690	-2 010	-9 160
23 Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0
<b>24 Sum disponeringer eller dekning av netto drift</b>	28 561	<b>-13 257</b>	<b>12 590</b>	<b>-3 090</b>	<b>-2 410</b>	<b>-9 560</b>
25 Fremført til inndeckning i senere år (merforbruk)	0	0	0	0	0	0

§ 5-5 Bevilgningsoversikt investering	Regnskap Rev. Budsjett		Budsjett			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
1 Investering i varige driftsmidler	32 042	70 773	359 000	70 000	8 260	3 235
2 Tilskudd til andres investeringer	120		0	0	0	0
3 Investering i aksjer og andeler i selskaper (KLP)	411	450	450	450	450	450
4 Utlån av egne midler	306		0	0	0	0
5 Avdrag på utlån	3 500		0	0	0	0
<b>6 Sum investeringsutgifter</b>	<b>36 379</b>	<b>71 223</b>	<b>359 450</b>	<b>70 450</b>	<b>8 710</b>	<b>3 685</b>
7 Kompensasjon for merverdiavgift	5 426	12 198	71 800	14 000	1 652	647
8 Tilskudd fra andre	4 513		50 000	10 000	0	0
9 Salg av varige driftsmidler	4 774		0	0	0	0
10 Salg av finansielle anleggsmidler			0	0	0	0
11 Utdeling fra selskaper			0	0	0	0
12 Mottatte avdrag på utlån av egne midler	512	512	548	548	548	548
13 Bruk av lån	20 657	56 775	192 102	35 902	6 510	2 490
<b>14 Sum investeringsinntekter</b>	<b>35 882</b>	<b>69 485</b>	<b>314 450</b>	<b>60 450</b>	<b>8 710</b>	<b>3 685</b>
15 Videreutlån	0	400	700	700	700	700
16 Bruk av lån til videreutlån	0	400	700	700	700	700
17 Avdrag på lån til videreutlån	583	700	700	700	700	700
18 Mottatte avdrag på videreutlån	1 672	700	700	700	700	700
<b>19 Netto utgifter videreutlån</b>	<b>-1 089</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
20 Overføring fra drift	-706	1 738	30 000	10 000	0	0
21 Avsetning til bundne investeringsfond	1 298	0	0	0		0
22 Bruk av bundet investeringsfond		0	15 000	0	0	0
23 Avsetninger til ubundet investeringsfond		0	0	0	0	0
24 Bruk av ubundet investeringsfond		0	0	0	0	0
25 Dekning av tidligere års udekket beløp		0	0	0	0	0
<b>26 Sum overføring fra drift og netto avsetninger</b>	<b>592</b>	<b>1 738</b>	<b>45 000</b>	<b>10 000</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
27 Fremført til inndekking i senere år (udekket beløp)	0	0	0	0	0	0



